

Základní škola a Mateřská škola Choryně, okres Vsetín, příspěvková organizace

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

2025/2026

30.9.2025

OBSAH:

1. Základní údaje	-2-
2. Metodický pokyn	-2-
3. Charakteristika školy	-3-
4. Školní metodik prevence, pedagogičtí pracovníci školy	-3-
5. Cíle preventivního programu	-4-
6. Autoevaluace	-5-
7. Realizace MPP	-5-
8. <u>MPP pro školní rok 2025/2026 – aktivity</u>	6 – 19

Přílohy:

- 1) Školní preventivní strategie ZŠ a MŠ Choryně**
- 2) Seznam literatury k prevenci**
- 3) Školní program proti šikanování**
- 4) Školní program proti záškoláctví, Metodické doporučení MŠMT**
- 5) Desatero se žákem s PAS**
- 6) Školní program – doučování žáků ohrožených školním neúspěchem**
- 7) Seznámení žáků, rodičů a pedagogů s MPP**
- 8) Zájmové činnosti v ŠD ZŠ a MŠ Choryně**
- 9) Metodické doporučení – týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole**
- 10) Materiály MŠMT – řešení krizových a mimořádných situací**

1. Základní údaje

Školní metodik prevence: [REDACTED]

Termín seznámení žáků s MPP: 15.11.2024

Termín seznámení rodičů s MPP: 15.11.2024

2. Metodický pokyn

- Metodický pokyn MŠMT (č.j. MSMT-21149/2016) k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních
- Metodické doporučení (č.j.: 21291/2010-28) k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže
- Metodické doporučení MŠMT (č.j. MSMT-780/2024-1) k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování
- Metodické doporučení (MŠMT-3262/2024-1) k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže – Příloha č. 5 Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole

Zákony

Vybrané zákony vztahující se k prevenci v platném znění.

- [Zákon č. 65/2017 Sb. O ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek](#)
- [Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání \(školský zákon\)](#)
- [562/2004 Sb. změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona](#)
- [563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů](#)
- [Zákon č. 379/2001 Sb., k ochraně před škodami působenými tabákem, alkoholem, návykovými látkami](#)
- Zákon č. 363/2021 Sb., o sociálně - právní ochraně dětí
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Zákon č. 203/2019 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů

Vyhlášky

Vybrané novelizované vyhlášky vztahující se k prevenci.

- Vyhláška 27/2016 Sb. O vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (v platném znění)

3. Charakteristika školy

Málotřídní školu navštěvuje v letošním roce 50 žáků (v MŠ 33 dětí). Vyučování probíhá ve třech třídách s ročníky 1. – 5. Značná pozornost při výchově a vzdělávání je věnována efektivním formám a metodám výuky a pestré nabídce zájmových kroužků, školních i mimoškolních aktivit. Zaměřujeme se hlavně na environmentální výchovu – Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Škola hrou – s přírodou“.

4. Školní metodik prevence, pedagogičtí pracovníci školy

Pedagogický personál školy tvoří 7 učitelů ZŠ, 6 vychovatelů ŠD, 5 učitelek MŠ a 2 asistenti pedagoga. Na tvorbě a realizaci MPP se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci. Koordinace tvorby a kontrola realizace patří ke standardním činnostem školního metodika prevence.

Školní metodik prevence: [REDACTED]

- **zodpovídá za realizaci Minimálního preventivního programu**
- **je metodikem prevence ve škole**
- **jedná s žáky, rodiči, organizacemi**

Dále:

- sestavuje MPP a další plány pro preventivní aktivity ve škole
- spolupracuje s třídními učiteli, učiteli ZŠ a vychovateli ŠD, učitelkami MŠ, s asistenty pedagoga, dále s Krajskou pedagogicko - psychologickou poradnou, SPC Zlín, SPC Kroměříž, SPC Valašské Meziříčí, krajským metodikem prevence, psychology a dalšími organizacemi, institucemi a odborníky z oblasti prevence nežádoucího chování u dětí a žáků ZŠ
- mapuje výskyt nežádoucího chování dětí a žáků ve škole
- řeší a eviduje nežádoucí chování ve škole
- zajišťuje preventivní aktivity pro děti, žáky, rodiče a veřejnost
- poskytuje konzultace, a to v úterý od 11 do 12 hodin nebo po telefonické domluvě (tel: 571636161)
- poskytuje materiály a informace k dané problematice
- koordinuje aktivity, projekty školy zaměřené na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně patologických jevů

Třídní učitelky ZŠ, učitelky MŠ

- mapují vztahy dětí/žáků v třídním kolektivu
- jsou manažery třídního dění a preventivních aktivit

Vychovatelé

- mapují vztahy žáků ve školní družině
- jsou manažery dění a preventivních aktivit

5. Cíle preventivního programu

Vycházíme z analýzy, že v loňském roce 2023/2024 jsme ve škole neevidovali žádné závažné nežádoucí chování u žáků, pouze menší potíže mezi nimi dětmi a žáky v kolektivu.

Cíle pro učitele:

- sledovat docházku žáků
- všímat si chování a nálad u žáků
- spolupracovat se složkami, které se na prevenci podílejí
- nabízet pomoc rodinám, které to potřebují

Rozvíjet u žáků:

- zdravý životní styl, wellbeing
- aktivní prožitek volného času
- soužití v kolektivu, pozitivní postoje se spolužákům a škole
- pozitivní vztah k životnímu prostředí
- kladný postoj k tradicím
- kladný postoj k plnění povinností nejen ve škole
- efektivní řešení problémových situací
- zásady slušného chování
- sociální komunikaci

6. Autoevaluace

Zaměření autoevaluace	Cíle	Nástroje	Časový harmonogram
- prospěch a chování žáků - školní klima - spolupráce s rodiči a institucemi - vzdělávání pedagogů - využívání volného času žáků	- dosažení co nejkvalitnějších výsledků odpovídajících individuálním možnostem žáků - další vzdělávání pedagogických pracovníků - spokojenost žáků, pedagogů ve Škole (pozitivní klima) - aktivní spolupráce s rodiči - využívání bohaté nabídky zájmových kroužků školy - realizace projektů se zaměřením na prevenci nežádoucího chování	- pozorování - rozhovory s žáky - dotazníky - analýza žakovských prací - výsledky testů - úspěšnost prezentace, vedení záznamů o soutěžích, projektech - hodnocení činností pedagogy i žáky, rodiči - zápisy z třídních schůzek, pedagogických rad	- průběžně po celý rok - dotazníky 1x ročně

7. Realizace MPP:

MPP se bude realizovat v různých vyučovacích předmětech a dále bude plněn:

- ve ŠD
- v zájmových kroužcích
- při mimoškolních aktivitách
- v MŠ
- realizací projektu

7. MPP pro školní rok 2025/2026 - aktivity

Aktivity pro žáky:	Náplň:	Datum:	Hodnocení:
Třídní kalendáře (kolíčkový, kreslený, foto)	Společná práce – kdy má kdo narozeniny. Každý žák umístí svůj kolíček se jménem a daty: narozeniny, svátek. (Pěstování sounáležitosti.)	září	
Práce s polepy – ETICKÝ KODEX třídy/MŠ	Školní řád, pravidla třídy – chování ve škole. (Celková prevence nežádoucího chování.)	září	
Olympijský víceboj	Celoroční pohybové hry se zaměřením na zdravý životní styl.	celoročně	
Práce s knihami: Nenič své chytré tělo, Filipova dobrodružství, Martinova dobrodružství	Informace o škodlivosti návykových látek, o hendikepu, návody, jak si zachovat zdravé tělo. (V hodinách prvouky a přírodovědy, literární výchovy).	listopad	SP
Magnetky pro radost (Fond Sidus)	K usmíření, pozdrav pro nemocného kamaráda. (Řešení konfliktních situací.)	listopad	
Dopis, telefon pro nemocného kamaráda, spolužáků na IV	Pěstování sounáležitosti, rozvíjení komunikačních dovedností.	v průběhu celého školního roku	
Práce s pracovními listy z čas. Sluníčko, Mateřídouška, Veselý vláček.	Výchova ke zdravému životnímu stylu. (I., II. roč.)	celoročně	
Komunitní kruh	Naslouchání druhým, řešení problémů.	pondělí - 1. hod.	
Den zdraví – Zdravá 5	V průběhu dne zařazovány hry a činnosti zaměřené na prevenci - podporu zdraví, zdravého stravování.	7. duben	SP
Dobronauti	Preventivní program se zaměřením na řešení konfliktů, toleranci jinakosti.	prosinec - červen	SP

Provoz stálého panelu k prevenci – ÁMOS	Digitální nástěnka na chodbě s aktuálními informacemi prevence nežádoucího chování.	celoročně	
Pěšky do školy	Prevence na cestách, podpora zdravého životního stylu, jízda zručnosti s BESIP, beseda s trenérem cyklistic. oddílu M. Valuchem, DV na dopravním hřišti.	září - listopad	SP
Práce se Slabikářem dětských práv	Všestranné využití – metodika (1.- 5.roč.).	listopad, březen	SP
Práce s filmy Mezi stěnami, Nechte mě být - Kvído, Úchyl, Nebezpečný nález, Ježkovy voči	Prevence, řešení nežádoucího chování (šikana, návykové látky, kriminální chování, sex. Zneužívání – 3.-5. roč.).	prosinec - únor	SP
Světová škola, Summit Světových škol	GRV, on – line summit Světových škol na téma.	celoročně, summit - červen	SP
Práce s filmem Seznam se bezpečně I, II Soutěž Bezpečný internet, Bobřík informatiky	Bezpečnost internetu, zaměřeno na prevenci – informatika (kyberšikana).	březen listopad	SP
Dotazníková šetření	Prevence nežádoucího chování.	červen	SP
Preventivní program se zaměřením na prevenci sebepoškozování	Program AZ- HELP pro 4.-5. ročník (3x 2 hod).	zaří - říjen	SP
Projekt Záložky	Spolupráce, navázání kontaktů se slovenskou školou.	listopad	
Světový den prevence - týrání dětí - lidská práva - zneužívání	Informovanost, DVD „Neviditelné děti“, práce s filmy JSnŠ Kofi a Larthey a další dle výběru, Bubnovačka (Locika).	20. listopad	SP
Práce s filmy JSnŠ (globální problémy)	Využití krátkých filmů a pracovních listů k přiblížení globálních problémů světa.	celoročně	SP
VZPoura úrazům	Beseda se sportovci s hendikepem ve škole.	prosinec	SP

Školení žáků na téma „Kyberšikana“	E- bezpečí.	květen	SP
Preventivní projekt (wellbeing)	Vlastní celoroční projekt se zaměřením na wellbeing a podporu příznivého klima v ZŠ a MŠ Choryně.	září - červen	
Přednáška Policie ČR	Přednáška Policie ČR ve škole.	březen	
Exkurze Ovocentrum Valašské Meziříčí	Exkurze s ochutnávkou, přednáškou, kvízem o ovoci a zelenině v Ovocentru Valašské Meziříčí.	duben	
Soutěže: Výtvarné soutěže: - Ochrana přírody. Co je vlastně správné? - Dunajský umělec 2025 - Ventures books2025 - Zebra se za tebe nerozhledne - Den Země - Svět očima dětí - O poklad strýca Juráša - Zvířata na farmě - Požární ochrana očima dětí - Ptáci na krmítku - Stáří očima dětí - Blíž přírodě - Živá zahrada - Víš, co jíš? - Obědy pro děti - Nakresli rally, Bezpečně na silnici - Srdce s láskou darované - Pták roku - NEJ kuchař – reg. potraviny - Radost tvořit	(dle nabídek) - Lesní svět. - ČSOP. - Ventures books. - BESIP, Policie ČR. - MÚ Val. Meziříčí. - SVČ Šumná. - Knihovna Valašské Meziříčí. - Spolek pro obnovu zámeckého parku. - SDH Vsetín. - ČSOP. - ADRA. - ČSOP. - ČSOP. - Ministerstvo zemědělství. - Women for women. - MÚ Valašské Meziříčí. - Age. - Spolek pro obnovu zámec. parku Branky - Spolek pro obnovu zámec. parku Branky - SPC Zlín	(průběžně) říjen říjen listopad únor duben duben listopad říjen květen prosinec duben červen prosinec, květen únor únor březen leden únor květen červen	

Sport. soutěže a činnosti: - Conti regata - Atletický čtyřboj - Mládežnická laťka - Mc Donalds Cup - ČEPS Cup - Přespolní běh - Olympijský víceboj - Vybíjená -Škola bruslení	Continental Otrokovice.	červen	
	Domeček V.M.	květen	
	ZŠ Masarykova V.M.	únor	
	Domeček V.M.	duben - květen	
	Okresní kolo.	listopad	
	ŠD.	září	
	ČOV.	celoročně	
	Domeček V.M.	duben	
	5 lekcí - Zimní stadion V.M.	říjen - listopad	
Recitační a lit. soutěže: - O poklad strýce Juráše - Korespondenční soutěž - Školní kolo recitace - Krásenský zvoneček - Pož. ochrana očima dětí - Muzejní kufřík - Pošlete vzkaz příběhem	Dětské oddělení - Knihovna V.M.	listopad	
	Česká pošta.	březen	
	ZŠ – Choryně.	únor	
	V.M.	březen	
	SDH.	březen	
	Národní muzeum.	listopad	
	VZP.	červen	
Dopravní soutěž mladých cyklistů -BESIP jízda zručnosti	DDM V.M. + BESIP.	duben	
	Školní kolo.	září	

Matematická soutěž- Matematický klokan PANGEA Matematická olympiáda MATLA	MENZA ČR. Celonárodní soutěž. Vrtule V.M.	březen únor listopad červen	
Ekologické soutěže: - Jaloveček - Zlatý list - Soutěže v Muzeu V.M. - Ekofór - Výzvy Stromy a my, Ptáci, Živá zahrada - Objektiv – památky - Soutěže Recyklohraní	Alcedo Vsetín, Muzeum regionu V.M.. Středisko EVVO Valašské Meziříčí. Muzeum Valašska V.M. Hnutí Brontosaurus Líska Vsetín SVČ Ostrava Recyklohraní.	listopad, duben květen květen/ dle muzea listopad celoročně březen celoročně	
Hudební pořady a soutěže: - Koncert B-art V.M. - Hodina bubnování - muzikoterapie - Stařenka Morava vypráví	Koncert dětí ZUŠ v KZ V.M/KD Choryně. Hudební preventivní program s využitím prvků zážitkové pedagogiky - ŠD. Vedení Mgr. Petr Drkula o prastarých písňích a nástrojích.	únor jaro červen	
Účast v projektech: - Zahrada poznání - Recyklohraní	Pěstování kladného vztahu ke zvířatům, umět se o ně postarat. Chov šneků, želvy, exotického ptactva a domácích zvířat: koz, koček a morčat. Vlastní projekt s podporou MŠMT, MŽP – postupně budujeme na pozemku školy živou zahradu s přírodními prvky. Projekt EVVO (Ekobal, Asekol) Projekt zaměřen na recyklaci.	celoročně celoročně celoročně	

- Zelený strom	Sběr starého papíru.	celoročně	
- Plastožrout	Sběr plastových víček. (F. Jelínek – Křelov).	celoročně	
-Naše odpadky	Třídění a sběr plechovek.	celoročně	
- S Ámosem o školním klimatu v ZŠ a MŠ Choryně	Vlastní projekt na všeobecnou primární prevenci nežádoucího chování dětí a žáků se zaměřením na rozvoj kladného klima školy.	celoročně	
- Světová škola	Projekt s aktivním přístupem žáků napomáhá k řešení globálního problému světa (životní prostředí – ochrana fauny).	celoročně	
-S BESIPem na cestách v Choryni	Projekt zaměřený na zvýšení bezpečnosti dětí v silničním provozu v Choryni.	celoročně	
2. Charitativní:			
- Adopce na dálku	Projekt zaměřený na pomoc africkému dítěti při jeho vzdělávání přes Centrum Narovinu (8400,-Kč/ročně).	celoročně	
- Fond Sidus	Výtěžek na koupi přístrojů pro těžce nemocné děti. Veřejné sbírky.	2. pololetí	
- Život dětem		1. pololetí	

3. Týdenní/denní projekty: - Slabikářová slavnost - Dny s knihovnou - Den laskavosti - Den vody - Den stromů - Den Země - Martinská slavnost - Den zdraví - Den matek - Kácení máje	Projekt zaměřený na společné prvotní čtení dětí. Projekt zaměřený na podporu čtenářství. Besedy se spisovateli (M. Fišarová, R. Malý) – zaměření na emoce, pocity. Projekt ŠD - laskavé skutky pro okolí. (Projekty zaměřeny na spolupráci, téma začleněno do všech hodin výuky, příp. odpoledne pro veřejnost.) Projekty na podporu komunity venkova.	listopad průběžně 13. listopadu 22. března 20. října 22. dubna 11. listopadu 7. dubna 2. květná neděle 10. května. konec května	
--	---	---	--

Další:			
Spaní ve škole	Noc s Andersenem (M. Macourek – výročí 100 let od narození).	březen/duben	SP
Zápis do ZŠ	Tematický zápis dětí do 1. ročníku „Mach a Šebestová“ (spolupráce MŠ a ZŠ).	únor	
Kino, divadelní představení, Planeta Země 3000	Volíme vhodná představení přiměřená věku (2x ročně kino, 2x ročně divadlo). Seznámení s kulturou jiných národů GRV.	v průběhu roku dle nabídek	SP
Plavecký a předplavecký výcvik	Pro žáky 2.,3. roč. – základní výcvik. Předplavecký výcvik pro žáky 1. roč. + MŠ (Plavecká škola Hranice).	listopad - únor	
Tvořivé dílny (velikonoční, Den Země)	Společné odpoledne s rodiči v ZŠ a MŠ.	v rámci projektových dnů – 2x ročně	
Třídění odpadu, sběr PET víček, starého papíru (Projekty „Zelený strom“, „Plastožrout“, „Odpadky pro děti“)	Školní kolo ve sběru – výtěžek na ceny a adopci na dálku, ceny pro zúčastněné.	v průběhu celého roku	
Sběr kaštanů, žaludů pro lesní zvířata	Ve spolupráci s Mysliveckým sdružením Poličná - Branky.	říjen	
Zážitková pedagogika – škola v přírodě	Týdenní pobyt se zážitkovým programem v prostředí Hostýn. vrchů.	květen	
Seznámení s MPP	Důležitost prevence.	14.11.2025	
Program Zkus to zdravě – „Třídní klimáček“	Program - činnosti se zaměřením na pozitivní klima ve třídě.	dle termínů	SP
Komunitní kruhy	Rozvoj komunikace, sounáležitosti, příznivého klima - ŠD, ZŠ.	1x týdně – ZŠ, 1x týdně - ŠD	
Projekt Labyrint	Preventivní projekt proti rasismu.	III. třída - červen	SP

Aktivity pro rodiče:	Náplň:	Datum:	Hodnocení:
Seznámení s MPP	S MPP, s oblastmi nežádoucího chování dětí a mládeže.	14.11.2025	
Stálý panel s informacemi - ÁMOS	Rady pro rodiče (děti), propag. materiály, tel. čísla (linky důvěry, atd.), zpracovaná témata prevence.	Celoročně/ aktualizace 1x za 14 dnů	SP
Beseda s rodiči	Beseda s odborníkem na téma prevence (AZ HELP, Zkus to zdravě).	duben	SP
Výstava knih	Téma „Primární prevence v MŠ a ZŠ“.	duben	
Rozloučení se školním rokem	Zábavné odpoledne – hry, soutěže, kreativní dílny v různých oblastech pro celou rodinu.	červen	
Tvořivé dílny při projektových dnech	Tvořivé dílny – Den Země, Velikonoce.	2x ročně	
Společné práce na ekologických projektech	Rytí pozemku, sázení keřů, instalace přírodních prvků, atd. dle domluvy.	dle domluvy	
Pronájem víceúčelového hřiště	Do 2 hod. - zdarma, od 3 hod : 1 hod – 50,- Kč.	celoročně	
Aktivity pro ped. pracovníky:	Náplň:	Datum:	
Projednání MPP	Schválení, projednání MPP – školní porada.	5.11.2025	
Aktivity MPP	Seznámení se zásobníkem her k tématu, literatury, průběžné doplňování.	v průběhu roku	
DVPP	Další vzdělávání ped. pracovníků v této oblasti, setkání VP, metodiků prevence.	průběžně dle nabídek	
Teambuilding	Společné aktivity se zaměřením na wellbeing (AZ Help) a prevenci vyhoření, práci s BLOBY.	dle domluvy	
1.pomoc v krizových situacích	Praktické ukázky 1. pomoci v krizových situacích ve škole pro pedagogy (ZZS).	srpen/září	

Spolupráce:	Náplň:	Datum:	Hodnocení:
Ředitel školy, ostatní pedagog. pracovníci	Společná organizace kultur., sport. akcí. Pomoc při budování Zahrady poznání, na projektech.	v průběhu škol. roku	
Obecní úřad	Pomoc na Zahradě poznání, finanční podpora, spolupráce s obecními zaměstnanci – pomoc při akcích.	celoročně	
Odborník (dětský pediatr/ zubař/zvěrolékař/výživový poradce), Zdravá 5	Beseda o zdravém životním stylu/ zdravém stravování.	dle domluvy	SP
KHS - Vsetín, Zdravotní ústav	Půjčování výukových materiálů. Účast ve výtvarné soutěži. Vzdělávací program. Rady dle potřeby.	celoročně dle potřeby	
PPP, SPC	Konzultace, odbor. pomoc, přednášky, program, porady.	celoročně (dle domluvy)	
Městská policie/Policie ČR	Beseda, ukázka práce.	dle domluvy	
SDH Choryně	Ukázka práce, cvičný poplach, pomoc při Martinské slavnosti.	listopad, dle potřeby	
Záchranná stanice Zlínského kraje	Ukázka práce záchranářů -1. pomoc.	dle domluvy	SP
Hasiči	Projekt Hasík. VV soutěž Požární ochrana očima dětí.	prosinec únor červen (3 lekce) 2x ročně	SP
Dům pro seniory Choryně/Diakonie V.M.	2x ročně společná setkání, vystoupení nebo tvoření.		
SVČ Domeček V.M.: 1. Organizace soutěží 2. Výchovně – vzdělávací programy	Spolupráce s institucemi, zabývající se využitím volného času: Školka v pohybu, soutěže, vzdělávací programy - EVVO.	v průběhu roku (dle domluvy)	
Školská rada	Schvalování dokumentů, podněty, pomoc, účast na akcích.	2x ročně (dle domluvy)	

TJ Choryně	Využívání hřiště, pomoc při sport. soutěžích, tréninky.	v průběhu roku	
BESIP	Dopravní soutěž, kontrola kol, kampaň Pěšky do školy, přednáška.	září, duben	
Knihovna – Choryně, ZŠ, Val. Meziříčí	Besedy, půjčování knih, recitační soutěže, literární soutěž O poklad strýca Juráša.	celoročně	
ZŠ Šafaříkova V.M., ZŠ Branky, ZŠ Loučka, ZŠ Kladeruby, ZŠ Police, ZŠ Lešná	Meziškolní soutěže, přátelská utkání – florbal, konzultace, společná divadelní představení a další akce.	po domluvě	
Český svaz ochránců přírody (V.M., Choryňská stráž), Líška Vsetín	Besedy, vycházky, fotosoutěž, spolupráce na projektu Zahrada poznání, Živá zahrada, kampaně EVVO, návštěvy.	průběžně	
Výchovný poradce, spec. pedagog	Porady, konzultace, včasné odhal. spec. poruch učení, integrace.	průběžně	
Valašské muzeum v přírodě	Výchovné programy „Vánoce“ a „Velikonoce“ pro děti.	prosinec	
Muzeum regionu Valaška, Valašské ekocentrum	Výchovně - vzdělávací programy + výstavy (dle nabídky).	2x ročně	
AZ HELP	Přednáška pro rodiče, workshopy pro pedagogy, konzultace, supervize, DVPP.	celoročně	
Spolek pro obnovu zámeckého parku	Soutěže, workshopy, výchovně vzdělávací programy.	celoročně dle nabídek	
„Dobronauti“, „Zkus to zdravě“	DVPP, konzultace, programy.	celoročně	

Volný čas - kroužky	Škola	Ostatní
Skauti	-	ano
Fotbal	-	ano
Náboženství	ano (14 žáků)	-
ZUŠ	-	ano
Sportovní kroužek SVŠ (Florbal)	ano (10 žáků)	-
Sportovní kroužek SVŠ (sportovní hry)	ano (14 žáků)	-
Logopedie, nápravy	ano (4 žáci) + děti MŠ	-
Počítačový kroužek	ano (23 žáků)	-
Taneční kroužek	ano (15 žáků)	-
Hudební kroužek (flétna)	ano (9 žáků)	-

Plánované jednod./týdenní akce:	Náplň:	Datum:	Hodnocení:
Zahájení školního roku, ukončení školního roku	Slavnostní zahájení. Celková prevence. Spol. komunikace.	1.9. 30.6.	
„Pěšky do školy“	Kampaň se zaměřením na dopravní výchovu a dopravní bezpečnost + výlet Valašské Meziříčí (Ekocentrum, TS)	15. – 19.9.	SP
Den stromů (72 hodin)	Mezinárodní den na rozvoj kladného vztahu k životnímu prostředí.	20.10.	
Halloweenská výzva	Seznámení se svátkem, výzdoba, kostýmy a soutěže.	31.10..	
Den laskavosti	Laskavé skutky pro své okolí.	13.11.	SP
Mikulášská besídka při rozsvěcování vánočního stromku v KD Choryně	Podpora sounáležitosti, komunity školy.	29.11.	
Škola bruslení, sáňkování, bobování. Školní kolo Jízda z kopce - ŠD	Zimní stadion V. M. (5 lekcí) Hajňák v Choryni.	říjen - listopad zima – dle sněhových podmínek	
Den vody Den zdraví Den Země	Činnosti EVVO pro děti a rodiče.	22.3. 7.4. 22.4.	
Cykloturistický výlet Cesta za kelč. pokladem	Pro žáky 4. a 5. ročníku.	10.6. (Den cyklistiky)	SP
Oslava Dne matek	V kulturním domě, rozvíjení kladných vztahů.	2. květná neděle 11.5.	
Rozloučení se školním rokem/ slavnostní otevření nové MŠ	- Program pro celou rodinu. - Rozloučení s předškoláky, s žáky 5. ročníku. Světová škola. - Spaní ve škole – předškoláci. - Ve spolupráci s MŠ, obcí Choryně.	červen	SP
Školní výlet/škola v přírodě – do zajímavých lokalit	Výlet MŠ, ZŠ – týdenní pobyt.	květen/červen	

Metod. pomůcky a propagace:	Náplň:	Datum:	
Doplňování knihovny (knihy, DVD)	O nové tituly, programy k prevenci.	průběžně	
Stálý panel Ámos	Pro rodiče, žáky, pedagogy.	aktualizace 1x za 14 dnů	
Webové stránky školy	Aktuální informace KHS, Policie, PPP, SPC, projekty.	průběžně	
Evidování činností, efektivita:	Náplň:	Datum:	
Vedení vlastních záznamů přehledu realizace činností.	Průběh činností, hodnocení, sebehodnocení.	průběžně	
Hodnocení efektivit	Vyhodnocení - seznámení ped. pracovníků, žáků.	červen, do konce září 2026 odeslat celkové hodnocení www.preventivni-aktivity.cz	

SP – specifická prevence

Zpracovala:

V Choryni 30.9.2025

Prevence nežádoucího chování

Školní preventivní strategie ZŠ a MŠ Choryně

Školní preventivní strategie ZŠ a MŠ Choryně stanovuje základní strategii v prevenci sociálně patologických jevů ve škole, stanoví hlavní cíle školy v této oblasti a popisuje metody a formy, jakými je těchto cílů dosahováno. Vychází z Metodického pokynu k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j.: 21 291/2010 – 28 ze dne 1. 11. 2010. Tato strategie je součástí Školního vzdělávacího programu ZŠ Choryně (Příloha), který vychází z rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Primární prevence sociálně patologických jevů u žáků je zaměřena na

a) předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků:

1. záškoláctví
2. šikana, rasismus, xenofobie, vandalismus, kriminalita
3. užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky)
4. extrémní projevy agrese, kyberšikana
5. rizikové sporty
6. rizikové chování v dopravě
7. patologické hráčství (gambling)

b) rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

1. domácího násilí
2. týrání a zneužívání dětí (vč. sexuálního zneužívání) viz. Příloha č.5
3. ohrožování mravní výchovy mládeže
4. poruchy příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)

Dlouhodobé cíle primární prevence:

1. Výchova žáků ke zdravému životnímu stylu
2. Osvojení si pozitivního sociálního chování
3. Vedení žáků k vyhraněnému negativnímu vztahu k návykovým látkám
4. Vedení žáků k samostatným správným rozhodnutím a řešení problémů
5. Vedení žáků k odpovědnosti za své vlastní chování

Krátkodobé cíle primární prevence:

1. Zapojení žáků do tvorby zdravého prostředí a zdravých životních podmínek
2. Zapojení žáků do aktivního vytváření příznivého klimatu na škole
3. Pomoc žákům při řešení jejich problémů
4. Podpora tolerance jinakosti lidí

Nespecifická primární prevence

Do nespecifické primární prevence řadíme veškeré aktivity, které podporují zdravý životní styl, vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k umění správně se rozhodnout a řešit problémy, k odpovědnosti za sebe a své jednání a osvojování pozitivního sociálního chování. V rámci výchovně vzdělávacího procesu žáci získávají základní vědomosti a učí se dovednostem, utvářejí si postoje.

Na 1. stupni žáci získávají následující vědomosti:

Léky jsou drogy a pomáhají nám. Léky musí být užívány podle předpisů a jsou-li zneužívány, mohou být i nebezpečné. Léky musí být ukládány na bezpečném místě. Lékařský personál podává drogy jako součást léčby. Je zakázáno vlastnit některé drogy. Alkohol a tabák jsou také drogy, přestože vlastnit je není zakázáno. Některé látky, které bývají běžně v domácnosti, mohou být nebezpečné, jsou-li zneužívány a měly by být bezpečně skladovány. Drogy mají vliv na naše zdraví a mohou změnit to, jak se cítíme. Pozitivní a negativní stránka drog. Co je míněno termíny užívat a zneužívat, závislost a návyk. Jak pracuje lidské tělo. Hodnota zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu a nemoci. Příklady vhodného chování, které vede k utužení zdraví, přátelství, toleranci a kamarádství. Vědět, že učitelé a rodiče mohou pomoci.

Učí se dovednostem:

Jak se chránit v různých situacích, jak získat pomoc pro sebe nebo pro jiné nebo pro přírodu, když je zapotřebí, jak si zachovat vlastní sebedůvěru. Učí se rozlišovat, co je požitelné a co není. Jak pečovat o tělo.

Utvářejí si postoje:

Uvědomění si sebe sama, sebeúcta, pochopení vlastních hodnot. Přijmout dobře míněné rady od rodičů a učitelů. Uvědomovat si, že existují rozdíly mezi lidmi, že různí lidé jednají podle různých hodnot. Uvědomělý postoj k používání a skladování výrobků užívaných v domácnostech. Kladný postoj k vlastnímu tělu. Kladný postoj k životnímu prostředí.

Do nespecifické primární prevence dále spadají veškeré volnočasové aktivity. Ty jsou buď dlouhodobého charakteru, což jsou kroužky, které na naší škole pracují, nebo jednorázové. Mezi jednorázové akce patří školy v přírodě, lyžařské kurzy, ekologické pobyty, preventivní aktivity proti nežádoucímu chování o přestávkách, sportovní dny nebo akce pro děti, ukončení školního roku pokud nejsou zaměřeny specificky.

Specifická primární prevence

- Do specifické primární prevence řadíme aktivity a programy, které jsou zaměřené specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Specifická primární prevence se dělí na:

- a) **všeobecnou prevenci** – specifické aktivity školy, adaptační pobyty, dopravní výchova ve spolupráci s Policií ČR, Střediskem volného času Valašské Meziříčí, BESIP, zdravotní výchova ve spolupráci s odborníky, IZS Valašské Meziříčí, VÚ Bystřice pod H. nebo dalšími organizacemi.
- b) **selektivní prevenci** – besedy s okresním metodikem prevence nebo z hygienické stanice na aktuální témata (AIDS, bulimie, anorexie ...), s kurátorem pro mládež (důsledky užívání alkoholu a cigaret mladistvými) - OSPOD, s Policií ČR, s AZ HELP.
- c) **indikovanou prevenci** – aktivní vyučovací hodiny s psycholožkou, vyučovací hodiny se školním metodikem prevence při podezření na šikanování.

Školní preventivní strategie ZŠ a MŠ Choryně je podkladem pro zpracování Minimálního preventivního programu ZŠ a MŠ Choryně na jednotlivé školní roky. Minimální preventivní program podléhá kontrole České školní inspekce, je průběžně vyhodnocován a písemné vyhodnocení jeho účinnosti za školní rok je součástí výroční zprávy o činnosti školy.

Příloha č.2

[PhDr. Petr Novák](#): Monografie „Primární prevence rizikového chování ve školství“, Praha 2010

KOLÁŘ, Michal. *Nová cesta k léčbě šikany*. 1. vyd. Praha : Portál, 2011. 332 s. [ISBN 978-80-7367-871-5](#).

Užitečné odkazy

[PRÁCE A VZTAHY](#)

URL: <http://www.vztahy.org/>

Občanské sdružení Práce a vztahy, pomáhající obětem mobbingu - šikanování na pracovištích

[Board - týrání, šikana](#)

URL: <http://venus.beseen.com/boardroom/l/17329/>

Diskuse o těchto problémech v Čechách.

[Nadace Naše dítě](#)

URL: <http://www.nasedite.cz/>

Stránky Nadace Naše dítě

[děti , dospívání, starosti, drogy](#)

URL: <http://www.dds.winet.cz/>

Václav Trnka, Mgr., Židlochovice

Seznam literatury vhodné k prevenci

- VOJTOVÁ, V. *Přístupy k poruchám chování a emocí v současnosti*. Brno: Paido, 2005.
- HUTYROVÁ, M. *Etiopedie pro výchovné pracovníky*. Olomouc: VUP, 2006.
- STANKOWSKI, A. *Úvod do resocializační pedagogiky*. Ostrava: OU, 2003. jakýkoliv etický kodex
- ČERNÍKOVÁ, V. a kol. *Sociální ochrana*. Praha: PA ČR, 2005.
- CHMELÍK, J. a kol. *Mravnost, pomohrafi a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003.
- KALINÁ, K. a kol. *Drogy a drogové závislosti – mezioborový přístup I, II*. Praha: ÚV ČR, 2003.
- HEIDBRINK, H. *Psychologie morálního vývoje*. Praha: Portál, 1997.
- VACEK, P. *Rozvoj morálního vědomí žáků*. Praha: Portál, 2008.
- KALINÁ, K. a kol. *Drogy a drogové závislosti – mezioborový přístup I, II*. Praha: ÚV ČR, 2003.
- HADI MOUSSOVÁ, Z. *Základy speciálního poradenství*. Liberec: TU, 2005.
- HADI MOUSSOVÁ, Z. *Poradenská diagnostika a intervence*. Liberec: TU, 2005
- KOLÁŘ, M. *Bolest šikanování*. Praha: Portál, 2000.
- KOLÁŘ, M. *Škrný svět šikanování ve školách*. Praha: Portál, 1998.
- BENDL, S. *Prevence a řešení šikany ve škole*. Praha: ISV nakladatelství, 2003.
- ŘÍČAN, P. *Agresivita a šikana mezi dětmi: jak dát dětem ve škole pocit bezpečí*. Praha: Portál, 1995.

Školní program proti šikanování

Školní program proti šikanování je účinný způsob, jak ochránit děti před šikanou. Zahrnuje v sobě metody řešení a další opatření zaměřená přímo na nápravu šikanování. Předpokladem jeho fungování je dobrá všeobecná prevence rizikového chování ve škole.

Školní program proti šikanování je klíčovou součástí Minimálního preventivního programu.

1. ZA ŠIKANU POVAŽUJEME

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocih jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

Kyberšikana je jednou z forem psychické šikany. Je to zneužití ICT (informačních a komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoků pak určuje její závažnost.

2. PROJEVY ŠIKANOVÁNÍ

Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu. Mezi základní formy šikany podle typu agrese – typu nebo prostředku týrání patří:

- **fyzická agrese**, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti);
- **verbální šikana**, přímá a nepřímá – **psychická šikana** (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí informačních a komunikačních technologií);
- **smíšená šikana**, kombinace psychické a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy).

Podstatnou vlastností šikany je **skrytost**. Ta je dána tím, že často odhalení zejména pokročilé šikany brání z rozličných důvodů a pohnutek všichni účastníci vyšetřování včetně oběti. Z tohoto důvodu je důležité umět rozpoznat přímé a nepřímé signály šikany.

3. ODPOVĚDNOST ŠKOLY CHRÁNIT DĚTI PŘED ŠIKANOU

V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, je škola zodpovědná za bezpečnost žáků, má povinnost chránit je před násilím. Při šikaně jde vždy o projev patologických mezilidských vztahů.

KDY ZAČÍT VYŠETŘOVAT:

1. Žák je o přestávce sám, chodí do školy těsně před začátkem vyučování, do třídy těsně před zvoněním nebo až s učitelem.
2. Vyhledává blízkost učitelů.
3. Zhoršení prospěchu, nadměrná absence, objevuje se neomluvená absence.
4. Má v nepořádku své školní potřeby – poškozené, špinavé, rozházené.
5. Odřeniny, modřiny, zranění.
6. Nejistota, ustrašenost při vystoupení před třídou.
7. Žák je smutný, nešťastný, depresivní.
8. Od ostatních dětí je častován posměšky, kritikou, nadávkami, hrubými žerty. Je tělesně napadán, agresi neoplácí. Dostává panovačné příkazy a podřizuje se jim.

Z tohoto důvodu pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc.

Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:

- dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství;
- dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí. Tato povinnost vyplývá ze školského zákona (§ 21 odst. 2 školského zákona, dle něhož mají zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků právo mj. na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte či žáka a právo vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí jejich vzdělávání). Skutečnost, že dítě někoho šikanovalo nebo bylo šikanováno, lze chápat jako významnou skutečnost, která v průběhu vzdělávání nastala;
- škola ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů);
- v případě šikany se jedná o všechny případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci a dále případy, které výše uvedeným nebyly oznámeny i přesto, že se stalo něco závažného, protože nebyl zákonný důvod.

Z hlediska zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TZ“), může **šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění** (dále jen „trestných činů“).

Proviněním se rozumí trestný čin spáchaný mladistvým - § 6 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže):

vydírání § 175 TZ, omezování osobní svobody § 171 TZ, zbavení osobní svobody § 170 TZ, útisku § 177 TZ, těžkého ublížení na zdraví podle § 145, ublížení na zdraví § 146 TZ, § 146a TZ, vraždy § 140 TZ, loupeže § 173 TZ, krádeže § 205 TZ, násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci § 352 TZ, poškození cizí věci § 228 TZ, znásilnění § 185 TZ, kuplířství § 189 TZ, pohlavního zneužití § 187 TZ, apod. + nebezpečné vyhrožování § 353 TZ, nebezpečné pronásledování § 354 TZ, mučení a jiného nelidského a krutého zacházení § 149 TZ.

Trestné činy ve vztahu ke kyberšikaně

Kyberšikana obdobně jako školní šikana sice není sama o sobě trestným činem ani přestupkem, ale její projevy mohou naplňovat skutkovou podstatu např. těchto trestných činů:

- nebezpečné pronásledování (stalking, § 354 TZ) – např. dlouhodobě opakované pokusy kontaktovat všemi dostupnými prostředky oběť, která proto pocítuje důvodné obavy o život nebo zdraví své či svých blízkých;
- účast na sebevraždě (§ 144 TZ) – např. zaslání SMS oběti s úmyslem vyvolat u ní rozhodnutí k sebevraždě;
- porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182 TZ) – např. „odposlech“ odesílaného e-mailu;
- porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí (§ 183 TZ), např. zveřejnění fotografií z telefonu oběti;
- pomluva (§ 184 TZ) – např. vytvoření webových stránek zesměšňujících oběť.

Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu (§ 367 TZ). V úvahu přicházejí i další trestné činy jako např. nadřizování (§ 366 TZ) či schvalování trestného činu (§365 TZ), v krajním případě i podněcování (§ 364 TZ).

4. POŽADAVKY NA ŘEŠENÍ ŠIKANY

Aby škola mohla účinně a bezpečně zastavit již existující šikanování, měla by plnit tyto požadavky:

- ředitelka školy se orientuje v metodice, organizaci a právní problematice šikanování,
- škola má vyškoleného alespoň jednoho odborníka pro koordinaci a následně i pro řešení šikany (Mgr. Blanka Palátová - školní metodik prevence, dle vyhlášky č.72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 197/2016 Sb.). Pracovník pověřený řešením umí kvalifikovaně odhadnout stadium a formu šikany a rozhodnout, zda řešení zvládne škola sama nebo zda si povolá odborníka. (příloha vyhlášky č. 72/2005 Sb. stanovuje kompetence školních poradenských pracovníků, tj. školního metodika prevence, výchovného poradce, příp. školního psychologa nebo školního speciálního pedagoga a také kompetence školských poradenských zařízení – pedagogicko-psychologické poradny (dále jen „PPP“), střediska výchovné péče (dále jen „SVP“) aj.);
- škola spolupracuje s PPP Valašské Meziříčí, SVP Valašské Meziříčí a AZ HELP a dalšími organizacemi a institucemi při řešení pokročilých a neobvyklých šikan, které sama nezvládne;
- škola aktivně spolupracuje s rodiči na ochraně dětí a žáků před šikanou. Seznamuje rodiče s MPP, bojem školy proti šikanování na třídních schůzkách, zprávy z této oblasti na webových stránkách školy,

- škola má ve školním řádu:
 - zakomponován kategorický zákaz chování mající charakter šikanování a opatření, která se váží k tomuto závažnému porušení školního řádu
 - zpracovaná pravidla používání informačních a komunikačních technologií internetu (řád počítačové učebny) a mobilních telefonů (během vyučování, o přestávkách, v prostoru školy)
 - ředitelka školy zajišťuje v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole před vyučováním a o přestávkách, na vytipovaných rizikových místech v prostorách školy (vyvěšeno na chodbách, ve ŠJ)
- škola má zpracovaný plán dalšího vzdělávání pedagogů, zejména pracovníka pověřeného řešením šikany (zpravidla školního metodika prevence) a třídních učitelů v prevenci šikanování.

5. HLAVNÍ SOUČÁSTI PROGRAMU

- **zmapování situace ve škole** – analýza a evaluace (dotazníky)
- **motivování pedagogů**
 - seznámení pedagogů s programem proti šikanování 30.10.2023.
Nezastupitelnou roli má třídní učitel, sleduje chování žáků, vede žáky k osobní odpovědnosti, spolupracuje s ostatními vyučujícími. Závažné problémy řeší s výchovnou poradkyní a metodičkou prevence, s vedením školy na pedagogických poradách. Věnuje pozornost pohybovému režimu žáků o přestávkách i v hodinách. Zařazuje oddechové chvilky pro uvolnění energie a odreagování stresu a agresivity. Učitel vede evidenci a individuálně se věnuje problémovým žákům i řešení problémových situací (TU, VP, vychovatel ŠD, metodička prevence).
- **vzdělávání pedagogů** – DVVP z této oblasti dle nabídek, účast na poradách metodiků, wellbeing
- **realizační tým** v naší škole tvoří: ředitelka (– metodik prevence – výchovný poradce) + třídní učitelé + zástupce za MŠ + zástupce za ŠD)
- **společný postup při řešení šikany**

Školní metodik prevence, na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu (viz tabulka níže).

V případě, že jde o počáteční a obvyklou šikanu, kterou zvládne škola sama, odborník postupuje podle scénáře určeného pro tento typ šikanování. Pokročilé a komplikované šikany škola řeší ve spolupráci s odborníky z venku, zejména z PPP, SVP. Do komplikované šikany zařadíme především neobvyklé formy šikany. Dále sem zahrneme základní formy šikany, se kterými nemáme zkušenosti. Patří do nich šikany krajně ohrožující bezpečí pedagoga a život oběti, dále šikany se změnou v základním schématu. Prakticky jde zejména o nějakou zvláštnost u přímých a nepřímých účastníků šikany. Patří sem rovněž šikany s rozvinutým zakrývacím systémem. Vážnou komplikací je intenzivnější závislostní vztah mezi oběťmi a agresory a vážnější dopady šikany na oběť - například známky úzkostné poruchy.

Tabulka: Klasifikace scénářů pomoci podle cíle léčby, stadia a formy šikanování (Kolář, 2011)

(1) Situace, které zvládne škola sama

- (a) první pomoc pro obyčejnou počáteční šikanu;
- (b) celková léčba pro řešení prvních dvou stadií šikanování, RTP – Rámcový třídní program.

(2) Scénáře, kdy potřebuje škola pomoc zvenku

- (c) první pomoc pro komplikovanou počáteční šikanu;
- (d) první pomoc (krizové scénáře) pro obyčejnou pokročilou šikanu;
- (e) první pomoc (krizové scénáře) pro komplikovanou pokročilou šikanu, patří sem např. výbuch skupinového násilí, tzv. školní lynčování;
- (f) celková léčba pro třetí stadium šikanování s běžnou i komplikovanou formou.

Dva scénáře

1. Řešení počáteční obyčejné šikany.

Těchto obyčejných počátečních šikan je nejvíce a tvoří obrovské podhoubí pro rozbujení pokročilých a neobvyklých šikan.

(1) Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu (Kolář, 2011):

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany;
2. rozhovor s informátory a oběťmi;
3. nalezení vhodných svědků;
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory);
5. ochrana oběti;
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - a. rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);
 - b. rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku);
7. realizace vhodné metody:
 - a. metoda usmíření;
 - b. metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči);
8. třídní hodina:
 - a. efekt metody usmíření;
 - b. oznámení potrestání agresorů;
9. rozhovor s rodiči oběti;
10. třídní schůzka;
11. práce s celou třídou.

(Komentář k jednotlivým krokům viz metodické doporučení nebo kniha Nová cesta k léčbě šikany - Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.)

(2) Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – Poplachový plán pro tzv. školní lynčování (Kolář, 2011)

Druhý scénář je určený k řešení výbuchu skupinového násilí, tzv. školního lynčování. V tomto případě nelze čekat na odborníka - specialistu, protože je oběť ohrožena bezprostředně na zdraví a později je většinou nemožné případ vyšetřit. Škola proto nejprve zakročí sama, vyřeší akutní problém a později jej řeší za pomoci odborníka.

A. První (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí.

B. Příprava podmínek pro vyšetřování

3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy;
4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;
5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);
6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

C. Vyšetřování

7. rozhovor s obětí a informátory;
8. nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků;
9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi).

D. Léčba

11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

(Komentář k jednotlivým krokům viz metodické doporučení nebo kniha Nová cesta k léčbě šikany - Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.)

- **primární prevence ve výuce** (v ŠVP, také viz. MPP)
- Vytvořit a zajistit pro žáky programy na podporu sebevědomí, umění komunikace, na zjištění rušivých zvláštností chování, sociometrie tříd atd.
- Vysvětlit žákům, co je šikana a jak se jí mohou bránit (besedy, komunitní kruhy, práce s filmy „Kvido“, „Mezi stěny“, „Seznam se bezpečně“, „Ježkovy voči“).
- Seznámit všechny žáky se Školním programem školy proti šikanování.
- Žáci mohou využívat konzultačních hodin metodika prevence.
- **primární prevence v zájmových kroužcích, mimoškolních aktivitách** (viz. MPP)
- **ochranný režim** (školní řád, dozory – aktualizace, kontroly)

Nápravná opatření:

ZŠ Choryně má k dispozici pro zastavení násilí agresorů běžná, ale i mimořádná nápravná opatření:

- výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy; snížení známky z chování);
- převedení do jiné třídy (je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí a podmínek);
- ředitelka školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu;

- ředitelka školy podá návrh orgánu sociálně - právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu;
- škola umožní agresorovi individuální výchovný plán.

(2) Další práce s agresorem (vedení k náhledu na vlastní chování, motivy apod.) i s obětí šikany. V případě potřeby doporučit zákonnému zástupci péči dítěte v PPP, SVP nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů, případně převedení do jiné třídy/školy.

(3) Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina či menšina) apod.

- **spolupráce s rodiči** (seznámení na plenární schůzi 14.11.2025, dále průběžně na třídních schůzkách, aktuality uveřejňovány na webových stránkách školy)
- **školní poradenské služby** (ve škole zajišťuje [redacted] - metodik prevence, výchovný poradce v době konzultačních hodin ve středu od 11 – 12 hodin nebo po telefonické domluvě)
- **spolupráce se specializovanými zařízeními:** Spolupracujeme s PPP Valašské Meziříčí, AZ HELP, SPC Kroměříž, SPC Zlín, Madio Zlín
- **vztahy se školami v okolí** (udržujeme kladné vztahy s okolními školami, pořádáme několik společných aktivit, v případě, kdy by se na šikaně podíleli žáci z různých škol, nastane potřeba domluvy ředitelů těchto škol na společném řešení šikany)

Školní program proti šikanování byl schválen pedagogickou radou dne 25.8.2025.

V Choryni 1.9.2025

[redacted]
ředitelka školy, metodik prevence

PREVENCE A ŘEŠENÍ ZÁŠKOLÁCTVÍ

Výchovný přístup rodičů k záškolákům

Výchovný přístup se odvíjí od vlastní motivace záškoláctví.

Základní klíčové postupy obecně platné jak z krátkodobého, tak i dlouhodobého hlediska:

- motivovat dítě k návratu do školy, poskytnout mu maximální oporu a pomoc, nečekat pasivně na spontánní vyřešení situace,
- odstranit příčiny možného záškoláctví ve spolupráci s učiteli a s odborníky,
- tam, kde je v popředí záškoláctví strach a úzkost, zvyšovat u dítěte jeho odolnost vůči zátěži, ocenit dítě, pokud projeví snahu překážky překonat,
- učit dítě žádoucím způsobům chování včetně asertivních reakcí,
- zvažovat výchovné postupy a cíle ve vlastní rodině, zvyšovat citově stabilní atmosféru,
- zamyslet se nad vlastním chováním, eliminovat v něm takové projevy, které může dítě i nevědomě napodobovat,
- analyzovat s dítětem jeho nežádoucí chování a nacvičovat s ním správné reakce,
- všímat si podezřelých signálů na straně dítěte, které mohou záškoláctví předcházet,
- školní nároky přizpůsobovat možnostem dítěte (např. volit přiměřený typ studia),
- obrátit se včas na odborníky se žádostí o radu, jak dítěti pomoci, pokud se školy bojí, v případě potřeby hledat specializovanou psychoterapeutickou péči a volit adekvátní terapeutické postupy.

Zásady řešení záškoláctví

- Důsledně sledovat absenci žáků a postupovat podle školního řádu.
- Čím dříve se záškoláctví odhalí, tím lépe pro dítě, je dobré být u rizikových dětí ve spojení s rodiči, u starších dětí konzultovat s rodiči i omluvenky od lékaře.
- Snažit se vysledovat, zda pro opakující se omluvenky není typická určitá pravidelnost (určité dny, hodiny, určitý vyučovací předmět apod.).
- Spojit se při snaze odhalit příčiny s rodiči a psychologem.
- Je-li zjevnou příčinou záškoláctví pro dítě neúnosná školní situace, nestačí říct „toho se bát nemusíš“, ale je potřeba navodit změnu, vytvořit plán pro dlouhodobé opatření, aby se situace zakrátko neopakovala.

- Rozmáhá-li se ve škole záškoláctví ve velkém, je třeba spolupracovat s pedagogicko-psychologickou poradnou nebo se středisky výchovné péče.
- Všímat si třídního kolektivu jako skupiny, sledovat jaké postavení má problémový žák.
- Je-li podezření, že dítě má strach a bojí se svěřit nám (i rodičům), je na místě předat je do péče nezávislé osobě např. psychologovi.
- Pomáhat dítěti k bezbolestnému návratu do třídy.
- K vyřešenému případu se již nevracet a nedávat najevo nedůvěru.
- Domluvit se s rodiči na úzkém kontaktu, aby bylo případné další záškoláctví odhaleno v co nejkratší době.
- Neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti informuje třídní učitel výchovného poradce. Při zvýšené omluvené nepřítomnosti ověřuje její věrohodnost. Neomluvenou nepřítomnost do součtu 10 vyučovacích hodin řeší se zákonným zástupcem žáka nebo zletilým žákem třídní učitel formou pohovoru.
- Při počtu neomluvených hodin nad 10 hodin svolá ředitel školy výchovnou komisi. Zákonní zástupci jsou pozváni na jednání výchovné komise doporučeným dopisem. O průběhu a závěrech se provede zápis, který zúčastněné osoby podepíší. Případná neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápisu zaznamená.
- V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka přesáhne 25 hodin, ředitel školy zašle bezodkladně oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu.
- V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, pokud již byli zákonní zástupci postiženi pro přestupek, je třeba postoupit v pořadí již druhé hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR, kde bude případ řešen jako trestní oznámení pro podezření spáchání trestného činu ohrožení mravní výchovy mládeže.

Právní předpisy ve vztahu k záškoláctví

[Zákon č.200/1990 Sb. o přestupcích](#) – přestupku se dopustí ten, kdo zanedbává povinnou školní docházku.

Metodický pokyn k jednotnému postupu při omlouvání nepřítomnosti žáků ve škole a při prevenci a postihu záškoláctví.

Školský zákon

Zákon č. 561/2004 Sb. – školní docházka je v ČR ze zákona povinná po dobu devíti roků.

Zákon č. 561/2004 Sb. § 22, ods.3 – zákonní zástupci jsou povinni zajistit, aby dítě řádně docházelo do školy.

Zákon č. 561/2004 Sb. – žáci a studenti jsou povinni docházet do školy a řádně se vzdělávat.

Zákon č. 561/2004 Sb. – zákonní zástupci u nezletilých žáků jsou povinni dokládat důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem.

Vyjdeme-li z analýzy příčin záškoláctví, je pro dosažení minimalizace tohoto sociálně patologického jevu kromě podpory rodičovské zodpovědnosti nutné a vhodné apelovat i na pedagogické pracovníky a zástupce školy. Především jde o zahrnutí problematiky záškoláctví do Minimálního preventivního programu. V rámci takového programu by měla být např. posílena role výchovného poradenství na školách v oblasti prevence poruch chování, vedení průběžné evidenci o jejich výskytu nebo intenzivnější řešení už první náznaků záškoláctví formou kontaktu třídního učitele s rodiči. Jako důležitý prvek prevence záškoláctví se ukazuje i rozvíjení mimoškolní činnosti a zaměření pozornosti na ty ročníky, kde je výskyt záškoláctví markantní.

METODICKÉ DOPORUČENÍ MINISTERSTVA ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY K PREVENCI A POSTIHU ZÁŠKOLÁCTVÍ A OMLOUVÁNÍ ŽÁKŮ Z VYUČOVÁNÍ

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

(č. j. MSMT-780/2024-1)

Praha, 5. 2. 2024

METODICKÉ DOPORUČENÍ MINISTERSTVA ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY K PREVENCI A POSTIHU ZÁŠKOLÁCTVÍ A OMLouvÁNÍ ŽÁKŮ Z VYUČOVÁNÍ

- **Informativní části** (označené piktogramem **I**) – v těchto pasážích MŠMT informuje o některých zásadních skutečnostech, odkazuje na jiné zdroje informací, stanoviska jiných správních úřadů apod.
- **Doporučující části** (označené piktogramem **D**) – v těchto pasážích MŠMT metodicky vede školy s tím záměrem, aby dodržением níže uvedených doporučených postupů (případně vytvoření podmínek pro jejich dodržení) školy omezily riziko vzniku rizikového chování, v tomto případě záškoláctví. Realizací těchto doporučení škola naplňuje svou povinnost podle § 29 školského zákona.
- **Závazné části** (označené piktogramem **S**) – v těchto pasážích MŠMT poskytuje informace o souvisejících závazných pravidlech vycházejících z platných právních předpisů, které v dané souvislosti považuje MŠMT za stěžejní.¹

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále MŠMT) doporučuje následující postup při uvolňování a omlouvání žáků základních a středních škol z vyučování a při prevenci a postihu záškoláctví v základních a středních školách.

Metodické doporučení je určeno základním školám včetně přípravných tříd, odpovídajícím ročníkům víceletých gymnázií a školám poskytujícím střední vzdělání v České republice, a to především ředitelům škol, třídním učitelům, výchovným poradcům a metodikům prevence.

¹ Tyto pasáže však v žádném případě nepředstavují komplexní přehled povinností školy vycházejících ze školských předpisů.

Čl. I

Práva a povinnosti žáků a jejich zákonných zástupců

§ Ustanovení § 22 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů stanoví povinnosti žáků a zákonných zástupců následujícím způsobem.

§ Žáci základních a středních škol jsou povinni:

- **řádně docházet** do školy a řádně se vzdělávat,
- **dodržovat školní řád**, předpisy a pokyny k bezpečnosti a ochraně zdraví, s nimiž byli seznámeni,
- **plnit pokyny** pedagogických pracovníků.

§ Zákonní zástupci nezletilých žáků jsou mj. povinni:

- **zajistit, aby žák docházel** řádně do školy,
- **osobně se zúčastnit** projednání závažných otázek týkajících se vzdělávání dítěte na vyzvání ředitele školy,
- **dokládat důvody nepřítomnosti** žáka ve vyučování v souladu se školním řádem,
- **informovat školu** o skutečnostech, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání, jakož i o jejich změnách.

I Zletilí žáci jsou povinni dokládat důvody své nepřítomnosti ve vyučování sami, a to v souladu se školním řádem. Rovněž nesou informační a oznamovací povinnost. Jelikož je toto metodické doporučení vztahováno také k sociálně-právní ochraně dětí, která je poskytována dětem do nabytí zletilosti, nebude se zabývat problematikou zletilých žáků.

§ V § 184a školského zákona jsou stanovena pravidla pro vzdělávání distančním způsobem v určitých mimořádných situacích uzavření škol či zákazu přítomnosti dětí, žáků nebo studentů ve školách.

D Školní řád by měl reflektovat odlišnosti a specifika vzdělávání distančním způsobem².

² <https://www.edu.cz/metodika-pro-vzdelavani-distancnim-zpusobem/>

V § 184a školského zákona jsou stanovena pravidla pro vzdělávání distančním způsobem v určitých mimořádných situacích uzavření škol či zákazu přítomnosti dětí, žáků nebo studentů ve školách. Zákonem je nyní nově stanovena a) povinnost školy ve vymezených mimořádných situacích zajistit vzdělávání distančním způsobem pro děti, pro které je předškolní vzdělávání povinné, žáky a zároveň b) je stanovena povinnost dětí, žáků se tímto způsobem vzdělávat (mimo žáků základních uměleckých škol a jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky). Absenci při distanční výuce je tedy nutné posuzovat podle zapojení do vzdělávání a výstupů, nikoli podle doby vzdělávacích aktivit. Např. při asynchronní či off-line výuce nezáleží, v jaké denní době a jak rychle žák pracuje, nýbrž zda odevzdává úkoly či výstupy své práce ve stanoveném termínu nebo prokazuje snahu o plnění pokynů. Při synchronní výuce je nepřipojení se k on-line přenosu považováno za absenci, pokud s žákem či jeho zákonným zástupcem nebyl individuálně dohodnut jiný způsob zapojení. Pro omlouvání absencí v obecné rovině platí totéž jako pro prezenční vzdělávání. Školský zákon stanoví základní rámec – povinnost omlouvání do 3 kalendářních dnů po začátku absence a upřesňuje, že podrobnosti upraví školní řád.

Čl. II

Záškoláctví a pozdní příchod – výklad pojmů

D Již na úvod je třeba vymezit pojmy „záškoláctví“ a „pozdní příchod“ a důsledně je rozlišovat, neboť se jedná o zcela odlišné formy nepřítomnosti ve vyučování, které jsou dány zpravidla různými důvody.

I **Záškoláctvím** se rozumí taková neomluvená nepřítomnost žáka ve škole, a to i opakovaná, která je způsobena zpravidla úmyslně žákem nebo osobami odpovědnými za jeho výchovu, která trvá obvykle po celý vyučovací den (případně po určitou část vyučování, např. v odpoledních hodinách nebo jen v některých předmětech). Cílem je vyhnout se přítomnosti ve vyučování nebo pouze v některých vyučovacích hodinách.

I Nezřídká je spojeno s dalšími typy rizikového chování, které obvykle negativně ovlivňují osobnostní vývoj jedince.

I Záškoláctví nabývá řady podob, různé jsou také jeho důvody a je možné v něm dále rozlišovat:

- **Záškoláctví pravé** – žák do školy nedorazí, ačkoli rodiče si myslí, že do školy šel a účastnil se vyučování.
- **Záškoláctví skryté** – žák do školy nedorazí, a to s vědomím rodičů. Tento jev může mít více příčin, od odmítavého postoje rodičů ke vzdělání či ke škole, přes neschopnost rodiče prosadit vůči dítěti svou vůli, potřebu výpomoci dítěte v domácnosti, až po případy, kdy děti úspěšně předstírají zdravotní komplikace. Vzhledem k tomu, že v těchto případech rodiče žákovu nepřítomnost omlouvají, vyžaduje odhalování tohoto nežádoucího jevu zvýšenou pozornost ze strany pedagogických pracovníků, které není možné omezit pouze na přijetí omluvenky (žákovi bývá pravidelně nevolno např. v termínech písemných prací z určitého předmětu apod.).
- **Záškoláctví interní** – žák do školy dorazí a během vyučování na určitý časový úsek (např. na některou hodinu) odejde. Tento jev bývá rovněž označován jako „útěk ze školy“.

I Dále je možné záškoláctví vymezit podle toho, jak žák k rozhodnutí neúčastnit se vyučování dospěl:

- **Záškoláctví impulzivní** – žák se rozhodne náhle, impulzivně. Neúčast ve vyučování je jeho bezprostřední reakcí na okamžitý podnět.
- **Záškoláctví plánované** – jedná se o promyšlené, dopředu naplánované jednání, jehož prostřednictvím se žák účelově vyhýbá situacím spojeným se školou (zkoušení, určitý předmět, kontakt s určitou osobou – neoblíbený učitel, jiný zaměstnanec školy, jiný žák).

D Variabilita příčin záškoláctví se odvíjí od množství funkcí, které škola plní. Kromě funkce vzdělávací a výchovné je škola rovněž významným místem socializace, kde se žák dostává do společnosti svých vrstevníků a získává svou roli v rámci kolektivu, v němž se formují jak sociální, tak osobní vazby. Při zkoumání příčin záškoláctví je proto třeba vzít v úvahu veškeré vlivy, které na žáka v rámci školní docházky působí, a náležitě se jimi zabývat.

I **Pozdním příchodem** se naopak rozumí taková neomluvená nepřítomnost žáka, a to i opakovaná, která je zpravidla způsobena nedbalostí žáka nebo osob odpovědných za výchovu, nebo jinými příčinami. Trvá zpravidla pouze po část vyučování (nebo i jen po část vyučovací hodiny), a to obvykle na jeho počátku. Nepřítomnost ve vyučování v tomto případě není cílem žáka ani osob odpovědných za jeho výchovu.

I Jak plyne z výše uvedeného, pozdní příchody nastávají v situacích, kdy žák má zájem do školy docházet, ale z nějakého důvodu se mu nedaří být přítomen po celou dobu vyučování. Příčinou pozdních příchodů může být špatná dopravní dostupnost školy (např. dopravní spoj jede jednou za hodinu, ke škole přijíždí až po začátku vyučování) či výluka dopravního spoje, problémy s vypravením se z domova, případně

komplikace pramenící z nepříznivé sociální situace (srov. § 3 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách).

- D** Docházka jednotlivých žáků je školou sledována a evidována prostřednictvím učitelů, kteří o nedostatcích informují třídního učitele. V případě, že třídní učitel zjistí u některého ze žáků potenciální problém, je na místě, aby inicioval kroky k preventivním opatřením. Třídní učitel by se rovněž měl zabývat důvody absence žáka, tedy učinit rozbor, proč přestal chodit do školy, proč selhává, případně proč se zhoršil jeho prospěch. Časté absence mohou souviset s jevy jako např. šikana, užívání drog, ale mohou být i důsledkem zhoršené situace v rodině.

Čl. III

Preventivní opatření ze strany školy

- D** Jakýmkoli problémům, včetně problémů výchovných, mezi něž záškoláctví spadá, je lepší předcházet a bránit jejich vzniku. V případě, že se problém objeví, je třeba jej řešit již v zárodku, jakmile jsou zjištěny první příznaky. Včasné odhalení záškoláctví je úkolem školy, zejména třídního učitele dotyčného žáka. Na poli prevence dále působí i jiné subjekty, s nimiž škola spolupracuje, o výchovném problému je informuje nebo jejich pomoc žákovi či jeho rodině doporučí, případně zprostředkuje.

- §** Školský zákon v § 30 uvádí, že podrobnosti k výkonu práv a povinností žáků a jejich zákonných zástupců, jakož i podrobnosti o pravidlech vzájemných vztahů se zaměstnanci školy, stanoví školní řád. Toto ustanovení dává řediteli školy do rukou nástroj, pomocí něhož nastavuje režim docházky do školy, podmínky pro uvolňování žáka z vyučování a omlouvání neúčasti žáka (§ 50 školského zákona a § 67 školského zákona). Konkrétní řešení problematiky docházky žáka do školy a omlouvání nepřítomnosti na vyučování, včetně jejich nedostatků, je tedy záležitostí školy, vždy však musí ředitel školy vycházet ze školského zákona.

- D** Prevenci je třeba věnovat náležitou pozornost, zajišťovat ji komplexně a využívat všech možností, které má škola k dispozici. Za koordinaci prevence odpovídá ředitel školy. Především u větších škol je vhodné řešení této problematiky delegovat na zástupce školního poradenského pracoviště, zejména školního metodika prevence, případně školního psychologa či výchovného poradce. Je však třeba mít na paměti, že odpovědnou osobou i v takovém případě zůstává ředitel školy. Je možná i spolupráce se školským poradenským zařízením, tedy pedagogicko-psychologickou poradnou nebo speciálně pedagogickým centrem.

- D Školní docházku eviduje třídní učitel** a v případě podezření na záškoláctví se nejprve obrací na zákonného zástupce nezletilého žáka. Právní předpisy v současnosti nestanoví určitý postup při konkrétních počtech neomluvených hodin, posouzení závažnosti situace je věcí školy.

- D** Rizikovému chování, jakož i jinému nežádoucímu chování žáků ve školách, je nutno předcházet již v obecné rovině. Je třeba zajistit žákům **přátelské a stimulující prostředí** pro výchovu a vzdělávání, které škola poskytuje, a **jasně stanovit pravidla**, jejichž dodržování bude po žácích vyžadováno. Pravidla by měla být stanovena tak, aby bylo žákům zřejmé, že jejich cílem je především prospěch a zdárný rozvoj samotných žáků.

- D** Na začátku školního roku je vhodné uspořádat **setkání třídního učitele se zákonnými zástupci žáků**, kde jsou zákonní zástupci informováni o organizaci školního roku a konkrétním průběhu vzdělávání v dané třídě včetně třídních a školních pravidel. V rámci tohoto setkání se doporučuje upozornit na práva a povinnosti zákonných zástupců související se školní docházkou žáka a připomenout důležitost řádné školní docházky pro žáka (nejen ve smyslu účasti na vyučování, ale i přístupu k výuce). Rovněž je nutno poskytnout

či připomenout rodičům informace o poradenských službách poskytovaných školou a poradenskými zařízeními. Takovéto informační setkání je zároveň výborným prostředkem k otevření formální i neformální komunikace mezi školou, resp. třídním učitelem, a rodiči, k získání jejich spolupráce. Zároveň je tím splněna povinnost školy prokazatelně seznámit se školním řádem zákonné zástupce.

- D Kontakt učitele s žáky** je třeba budovat na základě respektujícího přístupu, pochopení, motivace, a to vše využít při komunikaci o problémech a společném hledání řešení. Pedagogický pracovník je povinen chránit bezpečí a zdraví žáka a předcházet všem formám rizikového chování. Žák by neměl mít žádné obavy pedagoga vyhledat, má-li nějaký problém.
- D Práce s kolektivem žáků** je velmi důležitým nástrojem prevence, jehož prostřednictvím lze žákům vštípit žádoucí hodnoty (zejména nediskriminaci, solidaritu apod.), protože škola je prostředím socializace, v němž se žák pohybuje ve skupině svých vrstevníků, kde pozoruje a vnímá mezilidské vztahy, vazby a role. Učitel by měl vždy jít příkladem. V tomto směru lze využít třídnické hodiny, ale i školní akce nebo výuku s využitím prvků neformálního vzdělávání.
- D Spolupráce a vzájemná komunikace zaměstnanců škol** jsou důležité pro vytváření příznivého prostředí, předcházení rizikového chování žáků a zajištění řádného fungování školy. Vzhledem k různé specializaci zaměstnanců škol je třeba, aby třídní učitel mohl kdykoli kontaktovat např. školního metodika prevence, konzultovat s ním podezření na zárodky problému a projednat přístup k žákovi, a to na neformální, kolegiální bázi.

Čl. IV

Způsob omlouvání nepřítomnosti

- D** Nepřítomnost nezletilého žáka základní a střední školy ve škole omlouvá jeho zákonný zástupce.
- §** Důvody žákovy nepřítomnosti ve škole je zákonný zástupce povinen doložit nejpozději do tří kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti žáka (§ 50 odst. 1 a § 67 odst. 1 školského zákona). Způsoby, jakými je dokládá, stanoví školní řád. Lhůta tří kalendářních dnů začíná plynout dnem, který následuje po prvním dni nepřítomnosti žáka ve škole.
- §** Právní předpisy nestanoví konkrétní výčet důvodů, které škola musí, respektive může akceptovat.
- D** **Předcházet záškoláctví je možné mj. tím, že škola v případě podezření především v případě časté nepřítomnosti žáka nasvědčující zanedbávání povinné školní docházky bude vyžadovat potvrzení od lékaře.**
- §** Škola může požadovat, pokud to považuje za nezbytné, jako přílohu k omluvence zákonného zástupce ze zdravotních důvodů předložení lékařského potvrzení. Toto je možné pouze, pokud to upravuje školní řád.
- D** MŠMT rozhodně doporučuje, aby škola potvrzení od lékaře vyžadovala pouze ve výjimečných, individuálně stanovených případech a nevyžadovala je plošně. Požadavku na lékařské potvrzení by mělo vždy předcházet jednání se zákonným zástupcem/zletilým žákem, jehož výstupem bude mimo jiné písemný požadavek školy na dokládání nepřítomnosti lékařským potvrzením. Tímto dokumentem pak lze zdůvodnit tento požadavek lékaři.
- §** Ustanovení § 38 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zní:

„Hrazenou službou je i posuzování dočasné pracovní neschopnosti a dočasné neschopnosti ke studiu ošetřujícím lékařem a posuzování skutečností, které jsou podle § 191 zákoníku práce důležitými osobními překážkami v práci, a obdobné výkony u žáků a studentů.“

- I** Lékař tedy v rámci vyšetření/ošetření žáka posuzuje i dočasnou neschopnost ke studiu a v odůvodněných případech by na žádost rodičů při doložení písemného požadavku školy měl dočasnou neschopnost ke studiu písemně potvrdit.
- I** Zdravotní stav nelze posuzovat zpětně. Žák (resp. zákonný zástupce) tedy musí předem vědět, že se první den nepřítomnosti musí dostavit k lékaři. Není možné, aby škola po žákovi zpětně vyžadovala posudek od lékaře za proběhlou absenci, aniž by byl požadavek na potvrzení lékařem žákovi (resp. zákonnému zástupci) předem znám.

§ Zákonný zástupce žáka má rovněž možnost určit zaměstnance školy, který může být lékařem o zdravotním stavu nezletilého informován (§ 33 odst. 1 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách).

D Při volbě tohoto postupu je vhodné připravit rodičům souhlas, který opravňuje zaměstnance školy nebo konkrétní osobu získat stručnou informaci o zdravotním stavu žáka v rozsahu nezbytném pro účely omlouvání absence (zda žák má zdravotní komplikace či zda je nemocný, zda tato komplikace vylučuje jeho účast na vyučování a jak dlouho jeho indispozice trvá nebo pravděpodobně bude trvat).

I Tento souhlas může zákonný zástupce žáka kdykoli odvolat, o čemž musí být předem informován s tím, že tento souhlas nemusí udělit vůbec. Proto je při užití tohoto postupu velmi důležité zdůraznit, že škola nemíní zasahovat do soukromí rodiny, a omezit se skutečně jen na obecné vyjádření zdravotnického personálu. V tomto kontextu je rovněž vhodné zmínit, že požadování kopií zdravotnické dokumentace či lékařských zpráv a nálezů již sahá nad rámec možných požadavků školy a výrazně zasahuje do soukromí žáka a jeho rodiny.

Čl. V

Postup školy v případech záškoláctví

D Záškoláctví má obvykle progresivní charakter. Pokud v případě neomluvené nepřítomnosti nenásledují žádná opatření, může se toto jednání opakovat. Pokud nejsou řešeny příčiny záškoláctví, může docházet k dalšímu ohrožení dítěte, jehož důsledkem může být též pokračování záškoláctví).

I Neřešení záškoláctví často vede i k tomu, že se jej dopustí další žáci, neboť získají pocit, že je tolerováno. Je tedy nezbytné, aby přiměřená opatření následovala už po prvním případě neomluvené absence, byť by se jednalo o jedinou vyučovací hodinu. **Rozsah neomluvené absence se hodnotí vždy za každé čtvrtletí školního roku.**

D Škola může využít materiál MŠMT „Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků“, č. j. MSMT- 3301/2013 ze dne 3. prosince 2013, které stanovuje průběh řešení rizikového chování žáků (včetně záškoláctví) a poskytuje formuláře k záznamu jejího postupu³.

D Je tedy vhodné, aby se škola pokusila zjistit skutečnosti vedoucí k záškoláctví.

§ Pokud to je v kompetenci školy, škola se pokusí problém vyřešit (např. šikana).

³ viz <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/individualni-vychovny-plan>

D Při neomluvené absenci do 10 hodin u žáka 1. stupně a do 12 hodin u žáka 2. stupně a střední školy za dané čtvrtletí školního roku škola kontaktuje zákonného zástupce a věc řeší s ním. Při delší neomluvené absenci postupuje podle dalšího bodu.

D Pokud má žák 1. stupně víc než 10 neomluvených hodin a žák 2. stupně a střední školy víc než 12 neomluvených hodin za dané období školního roku, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se výchovné komise účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.

§ Pokud se škole nepodaří problém týkající se povinné školní docházky vyřešit vlastními silami a k cíli nevede ani svolání výchovné komise, škola v případě podezření ze spáchání přestupku může k příslušnému orgánu podat podnět k zahájení řízení o přestupku, tj. podnět k zahájení řízení z moci úřední ve smyslu § 42 správního řádu.

D Typicky jde o situaci, kdy neomluvená nepřítomnost žáka 1. stupně přesáhne 25 hodin a žáka 2. stupně a střední školy 30 hodin v daném čtvrtletí školního roku. Spolu s oznámením škola zašle i související dokumentaci (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise, záznamy o jednání v rámci individuálního výchovného plánu apod.).

§ Podle § 10 odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, je škola povinna bez zbytečného odkladu oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností (tedy v praxi OSPOD), pokud se dozví o skutečnostech uvedených v § 6 téhož zákona (typicky zanedbávání školní docházky, nemravný život, zneužívání návykových látek, násilí), a to **v případě, že trvají po takovou dobu, nebo jsou takové intenzity, že nepříznivě ovlivňují vývoj dětí** nebo jsou anebo mohou být příčinou nepříznivého vývoje dětí.

§ Na OSPOD tedy škola hlásí jen závažnější případy. Jinak platí, že situaci vyhodnocuje přestupkový orgán, který sám se případně obrátí na OSPOD.

D Na Policii ČR nebo státní zastupitelství se škola obrací pouze **v nejzávažnějších případech**. Při předání jinému orgánu škola rovněž poskytne zprávu, v níž je problematické chování popsáno, a záznam o opatřeních školy k řešení výchovného problému nezletilého žáka.

D Vedle neomluvené absence je třeba věnovat pozornost také **zvýšené omluvené absenci**. Zvýšené množství zameškaných vyučovacích hodin, ačkoli řádně omluvených, je nežádoucí a může být projevem skrytého záškoláctví, kterému je také třeba věnovat patřičnou pozornost a včas proti němu zakročit. Je tedy třeba **evidovat omluvenou absenci také ke konci každého čtvrtletí školního roku**. V případě, že třídní učitel zpozoruje podezřelý nárůst omluvené absence (přes 50 % vyučovacích hodin) za čtvrtletí školního roku, je na místě, aby se podrobněji zabýval věrohodností důvodů nepřítomnosti. Pokud je důvod nepřítomnosti žáka nevěrohodný, může se třídní učitel nebo ředitel školy obrátit na zákonného zástupce nezletilého žáka a požádat jej o vysvětlení, případně sdělit, že příště bude vyžadovat potvrzení od lékaře, připouští-li to školní řád. Vyžadovat omluvení absence lékařem zpětně však není možné.

1. Konstruktivní opatření

D Při každé absenci třídní učitel **vyčká**, zda zákonný zástupce žáka omluví a doloží důvody jeho nepřítomnosti ve vyučování do 3 kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti (§ 50 odst. 1 a § 67 odst. 1 školského zákona) za podmínek stanovených školním řádem.

D Pokud tak zákonný zástupce žáka neučiní, třídní učitel jej prokazatelně upomíná v souladu se školním řádem.

D Není-li důvod nepřítomnosti doložen ani po upomínce, třídní učitel o tom učiní záznam (obsahující datum nepřítomnosti, datum nástupu žáka do školy, datum a text upomínky). Třídní učitel poté přímo **kontaktuje** (např. telefonicky) zákonného zástupce a informuje jej o absenci žáka. V případě, že se zákonného zástupce podaří kontaktovat, mohou nastat tyto možnosti:

- a) Zákonný zástupce o nepřítomnosti žáka ve škole ví a šlo pouze o opomenutí z jeho strany. V tom případě je nepřítomnost omluvena dodatečně a třídní učitel domluví se zákonným zástupcem taková opatření, aby se situace neopakovala.
- b) Zákonný zástupce o nepřítomnosti žáka ve škole neví. Učitel probere situaci se zákonným zástupcem dítěte, dotáže se na možný důvod nepřítomnosti, motivuje jej k rozhovoru s dítětem a řešení situace domluvou, případně upozorní na výchovná opatření, stanovená školním řádem. V tomto případě absence obvykle není omluvena.
- c) Zákonný zástupce o nepřítomnosti žáka ve škole ví, ale nepovažuje důvody za dostatečné k omluvení, tj. žáka omluvit nechce. Prostřednictvím rozhovoru učitel zjistí možný motiv, který dítě k tomuto jednání vedl. Učitel navrhne další postup ve věci (domluva, zajištění poradenství, doučování, služby), případně zmíní, zda a jaké důsledky pro žáka z dané situace vyplývají. Výsledek je zaznamenán do formuláře (viz např. [Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků – Příloha č. 1](#)). Absence není omluvena.

D V komunikaci se zákonnými zástupci žáka je vždy třeba klást důraz na pozitivní přístup a konstruktivní řešení. Je třeba objektivně popsat situaci, zdůvodnit, z jakého důvodu je tato situace nežádoucí, popsat žádoucí stav a navrhnout opatření k jeho nastolení.

D Nejpozději v tomto bodě (vyjma důvodu uvedeném v odstavci a) informuje třídní učitel ředitele školy, školního metodika prevence a výchovného poradce.

■ **Písemná pozvánka k osobnímu jednání**

D Nedaří-li se kontaktovat zákonného zástupce žáka nebo dojde-li k **opakované neomluvené absenci**, následuje písemná pozvánka k osobnímu setkání zákonných zástupců s třídním učitelem, a to v následujícím sledu, pokud zákonný zástupce nereaguje:

- pozvánka k osobnímu setkání s třídním učitelem za účelem konzultace (např. prostřednictvím informačního systému školy s možností potvrzení přečtení, prostřednictvím e-mailu nebo jinak doručenou pozvánkou);
- doporučeným dopisem včetně poučení o opatřeních, k nimž bude nutno přistoupit, nepodaří-li se navázat spolupráci se zákonnými zástupci (alternativně datovou schránkou, pokud jí zákonný zástupce disponuje)
- v případě, že zákonný zástupce stále nereaguje, dojde k předání kompetencí třetí straně (viz dále)

■ **Schůzka zákonných zástupců žáka s třídním učitelem**

D Na osobní schůzce je se zákonnými zástupci probrána situace žáka, situace rodiny, učitel zjišťuje možné příčiny záškoláctví a domlouvá s rodiči postup k nastolení žádoucího stavu. Před schůzkou třídní učitel informuje školního metodika prevence, případně výchovného poradce, který ve věci poskytne své stanovisko spolu s návrhem dalšího postupu. V ideálním případě se školní metodik prevence, výchovný poradce nebo člen vedení školy osobního setkání se zákonnými zástupci účastní.

D Účast žáka je možná, protože dítě má právo sdělovat svůj názor na situaci, která se ho týká a je samo o sobě hlavním nositelem změny své situace. Jednání by mělo být v takovém případě přizpůsobeno jeho věku a aktuálnímu stavu.

- D** Pro jednání s rodiči i žákem je třeba zaujmout partnerský, nikoliv komisionální přístup. Rodiče jsou partnery školy v řešení rizikové situace dítěte a důležitými nositeli změny této situace. Cílem je se skutečně domluvit ku prospěchu všech, nikoli situaci vyhrotit.
- D** O schůzce je vyhotoven zápis (viz např. [Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků – Příloha č. 2](#)), a to s podpisem všech zúčastněných. S rodiči bude domluven termín další schůzky, reflektující povahu a závažnost konkrétního případu, jakož i charakter a časovou náročnost opatření, na jejichž přijetí se strany dohodly. Plnění opatření, vyplývajících ze zápisu, je třeba sledovat a vyhodnocovat.

■ Zpracování a podpis Individuálního výchovného programu (IVYP), pokud je školou využíván

- D** Jestliže se ani poté stále nedaří situaci zlepšit, nastupuje sepsání a podepsání Individuálního výchovného programu (viz [Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků – Příloha č. 3](#)). Dokument, v němž se všechny zainteresované strany písemně dohodnou na dalším postupu, stanoví konkrétní opatření, která budou přijata konkrétními osobami v konkrétním časovém úseku, spolu s režimem sledování dodržování dohodnutých opatření a návrhem postupu v případě jeho nedodržení.

- D** Schůzky, na které má být dohodnut Individuální výchovný program, se účastní:

- třídní učitel,
- žák,
- zákonný zástupce, pokud se jedná o nezletilého žáka,
- školní metodik prevence,
- ředitel školy nebo jeho zástupce,

a dále, je-li to možné a žádoucí:

- výchovný poradce nebo školní psycholog, případně pracovník školního poradenského zařízení, je-li k dispozici,
- pracovník Probační a mediační služby ČR, byl-li nad žákem stanoven dohled,
- pracovník OSPOD, je-li žákovi poskytována sociálně-právní ochrana,
- další osoby, které hrají roli v životě žáka (trenér/vychovatel/instruktor mimoškolní aktivity, sourozenec dítěte, ...), pokud je jejich účast vzhledem k okolnostem účelná a pokud s jejich účastí souhlasí zákonný zástupce nezletilého žáka nebo žák zletilý,
- případně další osoby, jejichž účast navrhnou zákonní zástupci (právní zástupce, zástupce organizace zabývající se ochranou menšin, ...).

- D** Účelem této schůzky není pouze podepsání dokumentu, ale naopak rozbor nežádoucího chování žáka v rámci širší skupiny zainteresovaných lidí, zjišťování příčin i důsledků tohoto jevu a společné nacházení možných řešení.

- I** Charakter tohoto setkání, stejně jako jeho organizace, je podobný případovým konferencím pořádaným v rámci sociálně-právní ochrany dětí. Jeho cílem je výměna informací, zhodnocení situace dítěte a jeho rodiny, hledání optimálního řešení a plánování společného postupu, který povede k naplňování potřeb dítěte. Výstupem setkání je podepsaný Individuální výchovný program (viz Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků – Příloha č. 3).

- I** Cíle:

- reakce na vzniklou situaci žáka,
- vyhodnocení situace žáka a jeho rodiny s cílem nalézt optimální řešení,
- tvorba osobních kontaktů mezi zainteresovanými osobami,

- stimulace zákonných zástupců žáka nebo zletilého žáka k plnění povinností,
- koordinace postupu jednotlivých osob ke zlepšení situace,
- získání nástroje ke kontrole plnění domluvených kroků.

D Všichni zúčastnění budou seznámeni s tím, k čemu IVÝP slouží a jak s ním bude nakládáno. Po sestavení Individuálního výchovného programu a jeho schválení zúčastněnými stranami dojde k realizaci přijatých opatření, průběžnému sledování situace, a reflexi změn, pozitivních i negativních. Další setkání se žákem a zákonnými zástupci, popřípadě i ostatními zainteresovanými subjekty, proběhne v termínech naplánovaných v IVÝP. Jejich obsahem bude vyhodnocení situace a nastalých změn. Je nutno zachovat pozitivní přístup, chválit i za drobné pokroky, v případě stagnace podpořit, poskytnout pomoc. Na základě získaných informací lze IVÝP přehodnotit a pozměnit, ukáže-li se v kontextu nových zjištění jako nevyhovující.

• Předání kompetencí třetí straně

§ Jestliže škola využila všech dostupných způsobů řešení rizikového chování žáka a možností podpory zákonných zástupců, přičemž se situace nezlepšila, škola učiní oznámení přestupkovému orgánu, případ je předán do kompetence třetí straně (OSPOD, obecní úřad, Policie ČR...). Škola vždy postupuje podle okolností konkrétní situace a podle závažnosti je oprávněna učinit oznámení i v případě, že nevyžila všech způsobů řešení.

2. Sankční opatření

D Vedle konstruktivních opatření, jimiž lze žáka a jeho rodinu motivovat, stimulovat a podpořit v úsilí směřujícím k odstranění problematického jevu a nastolení žádoucího stavu, má škola k dispozici i opatření sankčního charakteru. Je však třeba zdůraznit a důsledně dodržovat zásadu, že **sankcionovat lze pouze zaviněné porušení povinnosti. Nelze trestat žáka za pochybení jiné osoby, např. rodiče, který neplní své rodičovské povinnosti.**

§ Pokud žák porušuje své povinnosti, může mu být uloženo některé z výchovných opatření, o nichž pojednává § 31 školského zákona. Výchovným opatřením v systému základního vzdělávání je speciálně věnován § 17 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů. V rámci středního vzdělávání se jedná o § 10 vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů.

§ Výchovná (kázeňská) opatření jsou:

- napomenutí třídního učitele
- důtka třídního učitele
- důtka ředitele školy

§ Kázeňské opatření může třídní učitel nebo ředitel školy uložit žákovi za porušení povinností plynoucích ze školního řádu, a to v souladu s pravidly pro ukládání těchto opatření, která školní řád stanoví.

§ Třídní učitel oznamuje uložení důtky třídního učitele řediteli školy. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání v pedagogické radě. Uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody se neprodleně oznámí žákovi a jeho zákonnému zástupci. Zaznamenává se do dokumentace školy (do katalogových listů).

§ § Dalším kázeňským opatřením podle školského zákona je **podmíněné vyloučení, nebo vyloučení žáka** ze školy. Toto opatření je upraveno v § 31 školského zákona a je k němu možno přistoupit pouze v případě, **jedná-li se o žáka, který již splnil povinnou školní docházku** a dopustil se závažného porušení povinností

stanovených školským zákonem nebo školním řádem. Jak plyne z výše uvedeného, jedná se o krajní prostředek, jehož aplikaci je nutno v každém jednotlivém případě důkladně zvážit. V základní škole typicky půjde o žáky, kterým ředitel školy povolil pokračování v základním vzdělávání podle § 55 odst. 1 školského zákona. O podmíněném vyloučení i vyloučení žáka ze školy rozhoduje ředitel školy ve správním řízení. Uložená kázeňská opatření v průběhu pololetí se mohou projevit také na hodnocení chování za dané pololetí.

§ Jako důsledek neúčasti žáka ve vyučování ve střední škole stanovuje školský zákon v ustanovení § 68 odst. 2 fikci zanechání vzdělávání: „Jestliže se žák, který splnil povinnou školní docházku, neúčastní po dobu nejméně 5 vyučovacích dnů vyučování a jeho neúčast není omluvena, vyzve ředitel školy písemně zletilého žáka nebo zákonného zástupce nezletilého žáka, aby neprodleně doložil důvody žákovy nepřítomnosti; zároveň upozorní, že jinak bude žák posuzován, jako by vzdělávání zanechal. Žák, který do 10 dnů od doručení výzvy do školy nenastoupí nebo nedoloží důvod nepřítomnosti, se posuzuje, jako by vzdělávání zanechal posledním dnem této lhůty; tímto dnem přestává být žákem školy.“ Toto se netýká nižších stupňů víceletých gymnázií.

§ Je nutno znovu zdůraznit, že sankcionovat lze **pouze zaviněné** porušení povinnosti žáka. **Nelze tak trestat žáka za pochybení jiné osoby, např. rodiče bránící žákovi ve školní docházce, čistě na základě např. dosažení určitého počtu neomluvených hodin. Promítat pochybení jiných osob do hodnocení chování žáka je zcela nepřípustné.**

Čl. VI

Zrušovací ustanovení

§ Pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví čj.: 10 194/2002-14 ze dne 11. března 2002 se zrušuje.

Mgr. Jan Mareš, MBA

vrchní ředitel sekce vzdělávání a mládeže

Mgr. Jan
Mareš
MBA

Digitálně
podepsal Mgr.
Jan Mareš MBA
Datum:
2024.02.06
03:17:01 +01'00'

Příloha č. 5 **Desatero pro školy aneb „Do školy poprvé přichází žák s PAS“**

1. **Informace** – seznámení učitelů, dalších pedagogických pracovníků školy s problematikou poruch autistického spektra v celé její šíři.
2. **Rodina** – vhodné je navázat úzkou spoluprací s rodinou žáka s PAS ještě před zahájením vzdělávání žáka (zaměřit se např. na charakteristiku žáka; jeho silné a slabé stránky; specifika v chování; dosavadní průběh vzdělávání; poradenskou podporu v ŠPZ), nastavit spoluprací a průběh péče o žáka s PAS (např. pravidelný kontakt s rodinou; výměna informací o práci se žákem ve škole a v domácím prostředí; snaha o jednotný přístup; využívání stejných metod).
3. **Prostředí školy** – po dohodě se zákonnými zástupci žáka stanovujeme postup, jak seznámit spolužáky a další pracovníky školy se specifiky žáka. Je důležité podávat srozumitelné a konkrétní informace k danému žákovi s PAS, ne pouze obecné. Je vhodné zařadit programy práce se třídou, které umožní lepší seznámení se žáků třídy navzájem.
4. **Doporučení ŠPZ** – naplňování doporučení uvedených v Doporučení pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami. Spolupráce se školským poradenským zařízením, spoluúčast při průběžném vyhodnocování poskytování podpůrných opatření.
5. **Koordinátoři PAS** – v každém kraji působí krajský koordinátor péče o žáky s PAS v oblasti školství, který má přehled o poskytovaných službách a možnostech podpory pro tyto žáky v daném kraji. Seznam koordinátorů je uveřejněn na webových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy či Národního ústavu pro vzdělávání a je i součástí příloh tohoto metodického doporučení.
6. **Respekt k individualitě** – úkolem školy je respektovat specifika každého žáka a zajistit průběh vzdělávání v souladu se vzdělávacími potřebami žáka, současně vytvářet stabilní, vstřícné prostředí, ve kterém se budou všichni žáci cítit bezpečně.
7. **Komunikace** – podporovat rozvoj verbální i neverbální komunikace. Většina žáků s PAS má významné deficity v komunikaci. Neverbální komunikace nemusí být čitelná, žáci s PAS mohou mít i osobitý komunikační styl. Pro žáky s PAS může být obtížné porozumění zejména nejednoznačným otázkám, složitým a dlouhým souvětím, ironii, sarkasmu, nadsázce. Řada žáků s PAS využívá i různé systémy znakování.

ŠKOLNÍ PROGRAM – DOUČOVÁNÍ ŽÁKŮ OHROŽENÝCH ŠKOLNÍM NEÚSPĚCHEM

Mgr. Alena
základní škola a mateřská škola Choryně,
okres Vsetín, příspěvková organizace
756 42 Choryně 116
IČO: 70939736, tel. 571 635 161

Příčiny školní neúspěšnosti

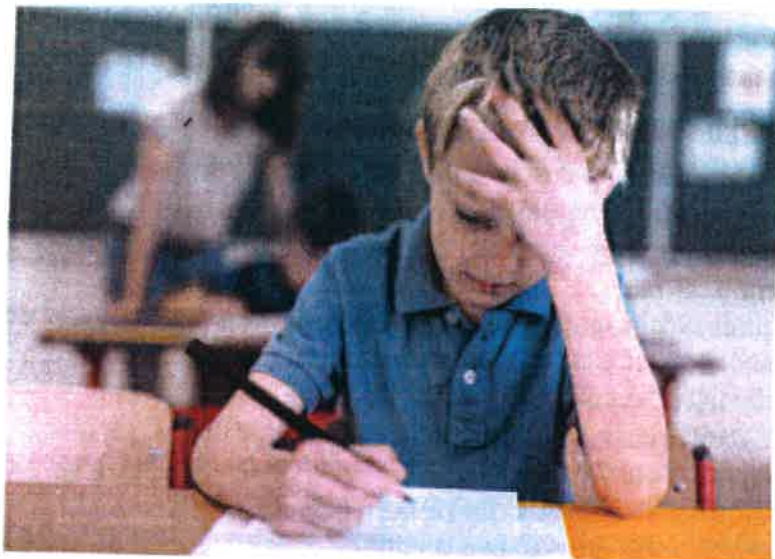
Školní neúspěšnost je problémem, jehož řešení vyžaduje náročnou práci s žákem, velmi často v součinnosti s rodinou žáka.

Školní neúspěšnost je obrazem i důsledkem individuálních rozdílů, jednak v osobnosti žáků (např. v úrovni a struktuře nadání, charakteru, zájmu o učení, v emotivitě, motivaci, harmoničnosti či disharmoničnosti osobnosti), jednak v oblasti jejich výkonnosti ve škole a v jejich rodinné výchově.

Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat.

Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv:

- a) **osobnost dítěte** – speciální vzdělávací potřeby žáka (např. snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace)
- b) **odlišné kulturní prostředí a odlišné životní podmínky** (nepodnětné rodinné prostředí, žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole - mezi kamarády, ve třídě, vztah s učitelem)

Řešení školní neúspěšnosti

V první řadě je nutné podrobit dítě kvalitní pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické diagnostice, aby byly odhaleny konkrétní příčiny školního neúspěchu. Diagnostika žákových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb pak umožní nastavit vhodná podpůrná opatření.

Je potřeba reagovat včas tak, aby žák byl schopen nastavená podpůrná opatření akceptovat a produktivně zužítkovat.

Podpůrná opatření jsou volena individuálně na základě zjištěných vzdělávacích potřeb žáků.

Jedná se zejména o:

- a) individuální přístup (motivace, akceptování osobního pracovního tempa, vhodné metody a formy práce)
- b) přímou intervenci učitele
- c) poskytování individuálních konzultací a doučování
- d) vypracování plánu pedagogické podpory
- e) vypracování IVP na základě doporučení PPP

Postup při řešení školní neúspěšnosti:

1. Práce se žákem
2. Zvýšená spolupráce s rodinou žáka
3. Práce se sociálním klimatem třídy

Rodiče jsou informováni o výsledcích vzdělávání svých dětí zápisy v žákovských knížkách, v rámci konzultačních hodin a rodičovských schůzek. V první fázi zde třídní učitel, popř. učitel daného předmětu, ve kterém žák neprospívá (vyučující vyhodnotí vývoj jako rizikový) informuje zákonného zástupce a společně se domluví na dalším postupu.

1. V případě, že zvolený model není funkční, TU domluví jednání s rodiči a žáky, kteří neprospívají.
2. Je stanoven termín další schůzky, při které se vyhodnotí úspěšnost zvoleného postupu - za vyvolání jednání s rodiči a jeho koordinaci a realizaci odpovídá třídní učitel, popř. výchovný poradce.
3. Podle zájmu je možné využít individuální konzultaci žáka s výchovným poradcem (případně rodičů, žáka a VP) - diagnostika školní neúspěšnosti a poradenství (např. nastavení podpory při učení, zjištění učebních stylů).
4. Při vysoké absenci žáka se koná jednání s rodiči preventivně - TU, žák a rodič
5. Na závěr školního roku je v případě potřeby podpora vyhodnocena na společné schůzce s rodiči a žákem (případně v pololetí při ukončení podpůrných aktivit, pokud žák překoná obtíže).
6. V rámci sociálního klimatu třídy je také možné využít pozitivních sociálních vazeb v kolektivu, kdy si žáci v rámci třídy poskytují při výukových obtížích jednoduššího charakteru podporu vzájemně (žáci doučují své spolužáky).

Formy a metody práce využívané při předcházení a řešení školní neúspěšnosti:

Pro efektivitu poskytnutých podpůrných opatření jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým patří zejména:

- zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu - dílčí úkoly odpovídající žákovým vzdělávacím možnostem,
- možnost plnit zadané úkoly ve volných hodinách ve škole, možnost doučování
- užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva
- domluva konzultačních hodin, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel zve rodiče současně se žákem, aby je informoval o pravidlech práce, aby se s rodiči dohodl, jak mohou své dítě podpořit

2025 / 2026 mladší	POČÍTAČE PO 13.30-14.15	FLÉTNA ÚT 13.30-15.00	TANEČNÍ ST 13.30-14.15	NÁBOŽEN. ST 14.15-14.45	SPORTOV. FLORBAL ČT 13.30-14.30
-------------------------------------	---	---	--	---	---

[REDACTED]	1				
[REDACTED]	2				
[REDACTED]	3			Yellow	Red
[REDACTED]	4				
[REDACTED]	5				
[REDACTED]	6			Yellow	Red
[REDACTED]	7				
[REDACTED]	8		Orange		
[REDACTED]	9				
[REDACTED]	10		Orange	Yellow	
[REDACTED]	11		Orange	Yellow	
[REDACTED]	12				

████████████████████	Green	Orange	Yellow	Red	White
████████████████████	White	Orange	Yellow	White	White
████████████████████	Green	White	White	White	Blue
████████████████████	White	White	White	White	White
████████████████████	Green	White	White	White	Blue
██████████	Green	White	Yellow	White	Blue
██████████	Green	White	White	White	Blue
████████████████████	Green	White	White	White	Blue
████████████████████	Green	Orange	Yellow	Red	White
██████████	White	Orange	Yellow	White	White

7	7	9	5	11
---	---	---	---	----

████████████████████				████████	
██████████	████████				████████
████████████████	████████				████████
████████████████████		████████	████████	████████	
████████████████████		████████	████████	████████	
████████████████████	████████				
████████████████				████████	
████████████████████	████████				████████
██████████	████████				████████

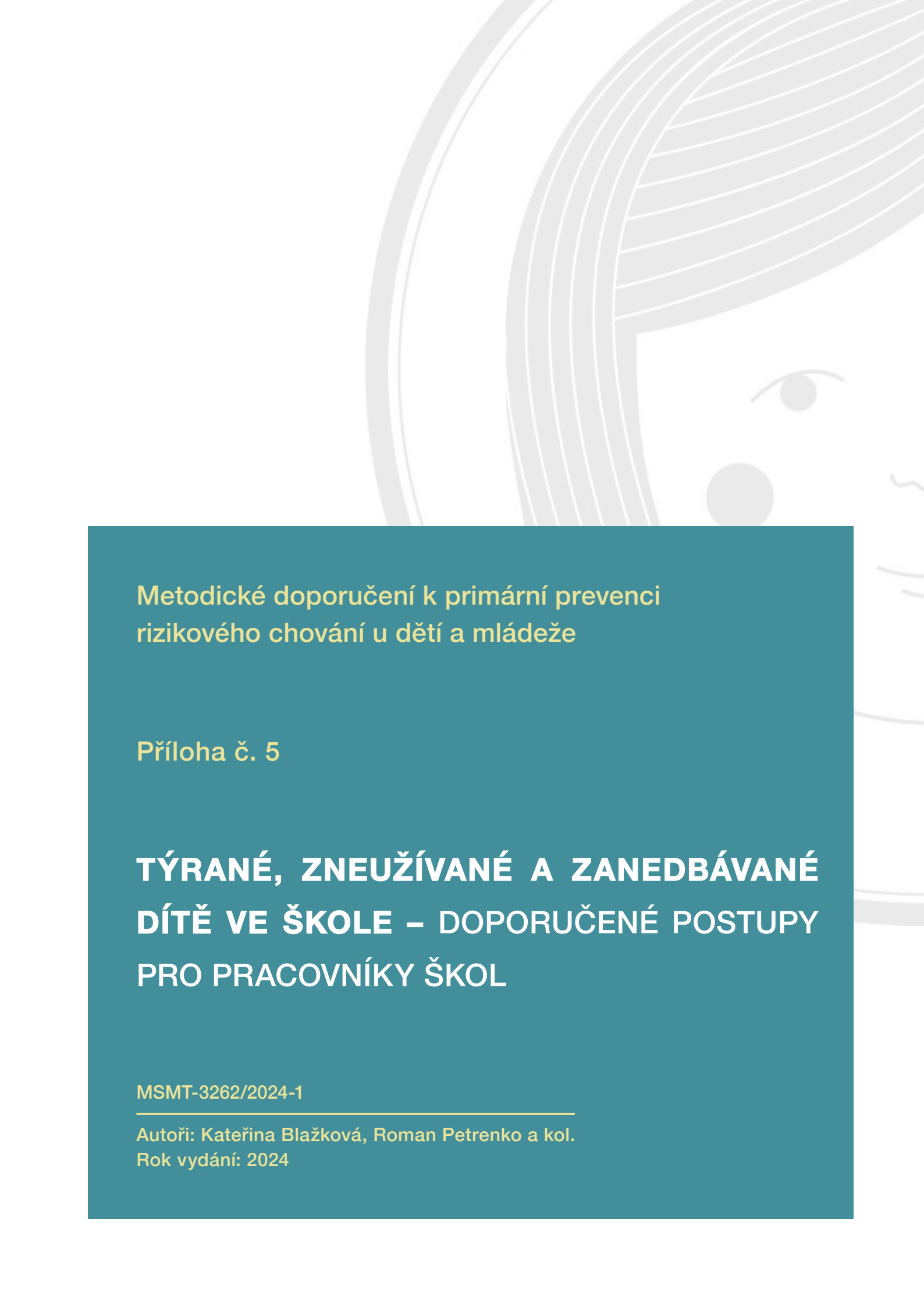
[illegible]

[REDACTED]		Green				Blue
[REDACTED]		Green				White
[REDACTED]		Green				Blue
[REDACTED]		White			Red	Blue
[REDACTED]		Green				Blue

██████████					██████████
██████████				██████████	██████████
██████████				██████████	██████████
██████████	██████████				██████████

16	2	6	9	13
----	---	---	---	----

CELKEM	23	9	15	14	24
---------------	-----------	----------	-----------	-----------	-----------

Metodické doporučení k primární prevenci
rizikového chování u dětí a mládeže

Příloha č. 5

TÝRANÉ, ZNEUŽÍVANÉ A ZANEDBÁVANÉ DÍTĚ VE ŠKOLE – DOPORUČENÉ POSTUPY PRO PRACOVNÍKY ŠKOL

MSMT-3262/2024-1

Autoři: Kateřina Blažková, Roman Petrenko a kol.
Rok vydání: 2024

Úvod

Příloha č. 5 vychází z příručky Nadace Sirius **Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole**¹ – doporučené postupy pro pracovníky škol, která popisuje, jak z pozice školy rozpoznat žáky² ohrožené násilím v blízkých vztazích, týráním, zneužíváním a zanedbáváním, jak jim pomoci a komu a jak situaci oznámit. Zaměřuje se zejména na situace, které škola již nemůže řešit s rodinou, ale je potřeba je oznámit na OSPOD či Policii ČR.

Dokument dále vychází z **Karty KID**³ a jejích doprovodných metodických materiálů organizace Society for All (SOFA), které jsou nástrojem sjednocujícím indikátory špatného zacházení s dětmi a popisují postupy odborníků pracujících s dětmi v případě jejich akutního nebo chronického ohrožení. Metodické materiály, které na Kartě KID navazují, přinášejí zejména bližší vodítka v postupech týkajících se identifikace a podpory chronicky ohrožených dětí. Jedná se o žáky, u kterých péče rodičů (či jiné osoby odpovědné za výchovu)⁴ nenaplnuje veškeré jejich potřeby, ale nejedná se o situaci vyžadující podání oznámení na OSPOD nebo Policii ČR (případně státní zastupitelství).

Karta KID⁵ nabízí srozumitelná kritéria identifikace ohrožení a možnosti podpory ohrožených dětí, příručka Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole jde do větších detailů při popisu postupů na úrovni školy a při podávání oznámení na OSPOD či Policii ČR.

Cílem této přílohy je přinést praktické informace, které pomohou pracovníkům škol zvolit správný postup v případech ohrožení dítěte. Je výňatkem nejdůležitějších informací ohledně detekce ohrožených dětí, postupů na úrovni školy a spolupráce s OSPOD a Policií ČR. V jednotlivých pasážích odkazujeme na zmiňovanou příručku, Kartě KID a další materiály, které se dané problematice věnují detailněji.

Tato příloha nahrazuje bývalé dvě přílohy Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, a to přílohu č. 5 „Syndrom CAN“ a přílohu č. 20 „Domácí násilí“.

Součástí tohoto dokumentu jsou tři přílohy (šablony, do kterých je možné psát):

- Praktická šablona 1 – Oznámení na OSPOD (Žádost o prošetření podle § 10 zákona č. 359/1999 Sb).
- Praktická šablona 2 – Oznámení na Policii ČR (Oznámení o podezření z možného spáchání trestného činu).
- Praktická šablona 3 – Seznam regionálních odborníků.

¹ www.nadacesirius.cz/soubory/ke-stazeni/prirucka-can-pro-skoly.pdf

² V materiálu používáme termín žák/dítě a pro potřeby materiálu je užíváme jako synonyma (výraz se kryje ve významu občanskoprávním a z pohledu školské legislativy).

³ www.societyforall.cz/karta-kid-pro-skoly

⁴ V materiálu používáme termín rodič/rodiče, pod který pro zjednodušení zahrnujeme i jiné osoby odpovědné za výchovu (např. pěstouny).

⁵ Na www.kartakid.cz je mj. videokurz zabývající se včasnou identifikací ohroženého dítěte.

Definice

„Násilí je čin namířený proti druhému člověku, který mu má ublížit, způsobit bolest, zastrašit ho nebo ponížit, aby jednal proti své vůli, respektive aby nejednal podle své vůle.“ (Per Isdal, 2000).

Násilí, které zažívá dítě doma ze strany svých blízkých či jako svědek na svých blízkých, je specifickou kategorií dětského traumatu. Světová zdravotnická organizace definovala násilí mezi rodiči jako formu psychického týrání dětí. Mnohé výzkumy potvrdily, že u těchto dětí dochází k projevům, jako by byly samy obětí násilí. Je jedno, zda je dítě přímou obětí, či svědkem násilí, dopady jsou srovnatelné. V raných fázích vývoje, kdy se dětský mozek teprve vyvíjí, mohou tyto události zásadně přispět k rozvoji traumatu a negativně ovlivnit celkový vývoj dítěte, zejména pak rozvoj jeho kognitivních, sociálních a emočních dovedností. Proto hovoříme o tzv. vývojovém traumatu, jehož specifikem také je, že dítěti ubližují osoby, na jejichž péči je závislé, které ho mají ochraňovat a zajišťovat mu podporu a bezpečí. Tento rozpor způsobuje v dítěti velký zmatek a neumožňuje mu si vytvářet zdravé vztahové vzorce chování.

Formy násilí, kterými může být dítě ohroženo

Násilí, kterým je dítě ohroženo, může mít různé formy: fyzické, psychické, ekonomické a sociální násilí, zanedbávání, sexuální zneužívání, latentní násilí a digitální násilí (kybernásilí). Dítě může být současně ohroženo více formami násilí. Děti mohou být ohroženy násilím mezi osobami žijícími ve společné domácnosti (případně mezi bývalými partnery) v takové míře, jako by samy byly přímou obětí.

Znaky ohrožení upozorňující na to, že dítě může být ohroženo násilím v blízkých vztazích

Následující kategorizace slouží pro lepší představu o možných symptomech a projevech násilí. S některými z uvedených znaků ohrožení se můžeme setkat u více forem násilí, znaky se mohou různě prolínat, případně nás mohou upozornit na jiné obtíže, se kterými se žák potýká.

Fyzické znaky špatného zacházení

- Poranění na kůži (modřiny, šrámy, řezné rány, škrábance, popáleniny, otoky, lysiny), obzvláště vyskytují-li se opakovaně nebo na neobvyklých místech.
- Zranění neodpovídající poskytnutému vysvětlení jejich vzniku.
- Nošení oblečení neodpovídajícího povětrnostním podmínkám za možným účelem zakrytí zranění.
- Poranění v oblasti intimních partií projevující se např. problémy se sezením na židli nebo při pohybových aktivitách.
- Časté bolesti břicha a nevolnost.
- Náhlá změna váhy.
- Časté bolesti hlavy.
- Těhotenství dívek mladších 15 let.
- Neléčené zdravotní problémy a zanedbání potřebné zdravotní péče.
- Špatný celkový fyzický stav.
- Chronicky hladové, unavené nebo apatické dítě.
- Zanedbaná hygiena těla a oděvu.

Znaky špatného zacházení projevující se v chování dítěte

- Na dítě vykazující neobvyklé nebo výchovně náročné chování je potřeba pohlížet především jako na dítě, které může být v obtížné situaci a potřebuje naši pozornost a pomoc.
- Sdělení dítěte o špatném zacházení.
- Opakovaný kresebný, psaný či herní projev zobrazující násilí či zneužívání, popř. další projevy špatného zacházení.
- Častá neomluvená nebo nedůvěryhodně zdůvodněná nepřítomnost dítěte ve škole.
- Významná a nevysvětlitelná opoždění ve fyzickém, emocionálním nebo duševním vývoji dítěte.
- Neobvyklé změny v chování (např. náhlý pokles vzdělávacích výsledků, nervozita, deprese, stažení se, hyperaktivita, snížená pozornost, apatie, častá únava, agresivita, pomočování).
- Konzumace návykových látek, nadměrné užívání technologií, hazardní hraní a další projevy závislostního chování.
- Sebepoškozování nebo sebevražedné chování či tendence, ubližování druhým či zvířatům.
- Nekonzistentní nebo nepravděpodobné vysvětlení zranění či neschopnost vzpomenout si na jeho příčinu.
- Neochota jít domů a/nebo ostražitost či strach z rodičů nebo osob, se kterými dítě sdílí domácnost.
- Neobvyklý strach z běžného fyzického kontaktu s dospělými a/nebo vrstevníky.
- Věku neodpovídající sexuální aktivita (např. dotýkání se intimních partií dospělých, tření pohlavních orgánů o dospělé, nadměrná masturbace, promiskuita).
- Špatná péče o sebe či zanedbaná osobní hygiena.
- Vlastnění drahých dárků či peněz nedůvěryhodného původu (např. „dostal/a jsem to od kamaráda“).
- Nápadnosti ve stravovacích návycích (odmítání jídla či přejídání).
- Předčasné převzetí pečovatelské role, snaha chránit ostatní rodinné příslušníky.
- Nedůvodný pobyt v domácnosti nebo v jiných prostředích v době, kdy má být ve škole.

Znaky rizikového chování pečujících osob

- Nezabezpečování základních potřeb dítěte (strava, oblečení, osobní hygiena, spánek, dohled nad dítětem) v míře, která přímo ohrožuje dítě.
- Nevhodné chování k dítěti (používání fyzických trestů, vyhrožování, zastrašování, nadávání, křik, ponižování atp.).
- Vysvětlení ohledně zranění dítěte či jeho fyzického stavu je nedůvěryhodné a povaha zranění naznačuje, že dítě může být bezprostředně ohroženo.
- Osoba zajišťující péči o dítě je aktuálně pod vlivem alkoholu a/nebo drog či její fyzický a/nebo duševní stav negativně ovlivňuje její schopnost dohlížet na dítě, chránit ho a poskytovat mu péči.
- Násilí mezi rodiči či osobami, které s dítětem sdílejí společnou domácnost.
- Nápadně ochranné a omezující chování a zvýšená snaha o kontrolu nad tím, co dítě dělá nebo s kým je.
- Výchovné metody zahrnující kruté nebo nedůstojné chování vůči dítěti (např. zavírání do sklepa, odpírání přístupu do domácnosti, dítě je nuceno jíst ze země atp.).

V jakých situacích si můžeme více všimnout projevů ohrožených dětí

Projevů ohrožených dětí si můžeme více všimnout ve specifických situacích, ve kterých je dobré pozorovat projevy chování a fyzické znaky svědčící o ohrožení dítěte. Ze zkušeností odborníků vyplývá, že je vyšší šance si během nich všimnout, že dítě může být ohroženo či že ho něco trápí. Všimnout si ohroženého dítěte můžeme **během preventivních programů a tematicky zaměřené výuky, na školních výletech** (případně i pravidelná neúčast na mimoškolních aktivitách může být určitým signálem). Můžeme si všimnout, zda jsou děti oblečené úměrně ročnímu období, zda se např. vyhýbají **převlékání nebo tělesné výchově**. Signálem může být i to, zda dítě chodí do školní jídelny, jaké jsou jeho **stravovací návyky**, zda mívá svačiny apod. Dalšími signály mohou být **přehnaná emoční reakce** na špatnou známku, **přístup dítěte k výzvám** či **vyrovnávání se s neúspěchem**. Důležitým znakem jsou obecně **změny projevující se v chování žáka**. Na projevy a způsob komunikace se můžeme zaměřit během hodin i přestávek.

Detailnější popis, ve kterých situacích si můžete více všimnout projevů ohrožených dětí, naleznete v příručce *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole v kapitole č. 2 Symptomy jednotlivých forem násilí*.

Doporučený postup ve škole při podezření na týrané, zneužívané a zanedbávané dítě

Situace ohrožení dítěte můžeme pro lepší představu rozdělit dle toho, zda vyžadují, nebo nevyžadují podání oznámení příslušnému orgánu.

- **Oznamujeme na Policii ČR⁶ (a zároveň informujeme OSPOD)**
- **Oznamujeme na OSPOD**
- **Neoznamujeme a pracujeme s rodinou a žákem**

I v případech, ve kterých podáváme oznámení, je potřeba poskytovat žákovi podporu.

Každá škola by měla mít pro případ závažných zjištění týkajících se bezpečí žáků (či podezření na taková zjištění) vypracovaný plán, kdo má v danou chvíli jaké kompetence a povinnosti.

Doporučené postupy při chronickém a akutním ohrožení

Uvádíme dva postupy podle toho, zda se jedná o **chronické** ohrožení dítěte, nebo o **akutní**.

Chronické ohrožení je takové ohrožení, u kterého zvažujeme, jestli v danou chvíli podat oznámení (na OSPOD či na Policii ČR). Situace nevyžaduje okamžité zajištění bezpečí dítěte, ochranu jeho života a zdraví.

Akutní ohrožení je okamžité ohrožení bezpečí, zdraví, života či důstojnosti dítěte, které je potřeba řešit bezodkladně.

⁶ Rovnocennou variantou je podat oznámení na státní zastupitelství.

Jak postupovat při ohrožení dítěte?

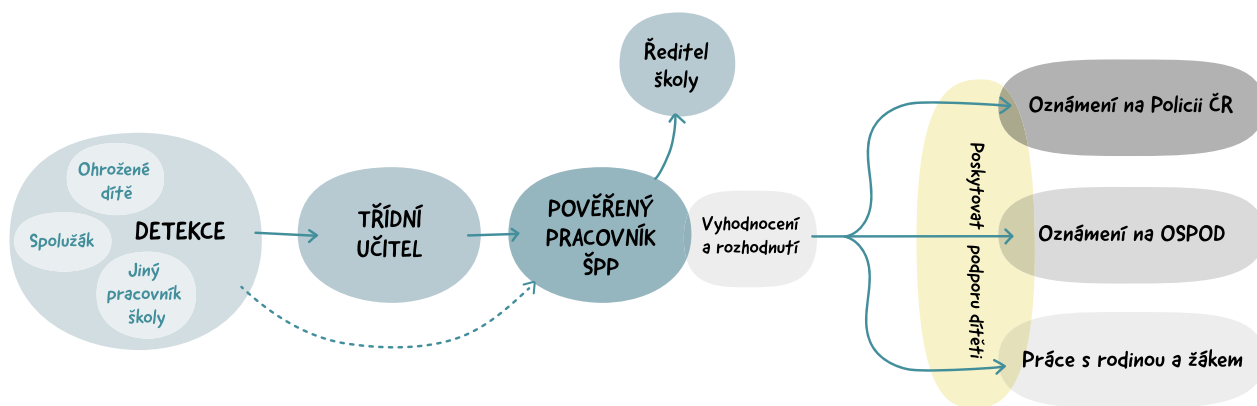

Schéma č. 1 – Postup školy v situaci ohrožení dítěte

1. **Pracovník školy**, který má podezření na ohrožení dítěte nebo se mu dítě (případně spolužák dítěte) svěřilo, se obrátí na třídního učitele a předá mu veškeré potřebné informace. V odůvodněných případech (např. nepřítomnost třídního učitele, nedůvěra žáka v třídního učitele) je možné obrátit se přímo na pověřeného pracovníka školního poradenského pracoviště.
2. **Třídní učitel** se obrátí na pověřeného pracovníka školního poradenského pracoviště, předá mu informace, které zakládají podezření z týrání, zneužívání nebo zanedbávání dítěte, a spolu situaci konzultují. Je vhodné, pokud se prvotního předání informace účastní také pracovník, kterému se dítě svěřilo nebo který ohrožení zpozoroval (aby byly informace předány v autentické podobě).
3. **Pověřený pracovník školního poradenského pracoviště** na základě získaných informací a rozhovoru s žákem vyhodnotí, zda se jedná o situaci vyžadující podání oznámení na OSPOD, oznámení na Policii ČR, nebo intervenci školy, stanoví další postup a při vhodné příležitosti o něm informuje ředitele školy⁷. V případě potřeby doporučujeme situaci dítěte v obecné rovině konzultovat s pracovníkem OSPOD nebo pracovníkem organizace, která se věnuje podpoře ohrožených dětí. Pokud do komunikace zatím nebyl zapojen třídní učitel, informuje pověřený pracovník i jeho.
- 4a) **SITUACE VYŽADUJÍCÍ PODÁNÍ OZNÁMENÍ:**
 - v případě, že situace dítěte bude vyhodnocena jako ohrožující zdraví a vývoj dítěte, podá škola oznámení na OSPOD nebo Policii ČR a zároveň žákovi poskytuje podporu (ideálně ve spolupráci s OSPOD a dalšími podpůrnými službami).
- 4b) **SITUACE VYŽADUJÍCÍ INTERVENCI ŠKOLY:**
 - v případě, že situace dítěte nebude vyžadovat podání oznámení na OSPOD ani Policii ČR, škola poskytuje žákovi podporu s cílem zlepšení situace a zabránění eskalace potíží. Možnosti podpory ohroženého dítěte popisuje Karta KID⁸. Spolupráci s rodinou by škola měla průběžně vyhodnocovat. Pokud se situace žáka nelepší (či eskaluje) nebo pokud rodiče ztratí motivaci ke spolupráci a neplní dojednané dohody, je namístě zhodnotit, zda škola vyčerpala své možnosti řešení žákovy nepříznivé situace a zda nenastal okamžik, kdy je nutné podat oznámení na OSPOD.

⁷ K vyhodnocení míry ohrožení dítěte je možno použít např. doprovodný materiál ke KID Kartě – Metodiku pro mapování ohrožení a potřeb dítěte.

⁸ Metodika včasné identifikace a podpory ohroženého dítěte – Doporučení a postupy pro pedagogické a nepedagogické pracovníky škol, školských zařízení. Jedná se např. o pomoc při zajištění obědů, doučování, zprostředkování informací a kontaktů na odborníky nebo organizace, které by pomohly řešit situaci ohroženého dítěte.

Jak postupovat při akutním ohrožení?

1. Je potřeba zajistit bezpečí dítěte, v případě potřeby poskytnout první pomoc a zajistit lékařskou péči prostřednictvím rychlé záchranné služby (řeší jakákoliv dospělá osoba ve škole).
2. Jakmile je dítěti zajištěno bezpečí, informuje ten, kdo se o situaci dozvěděl, pověřeného pracovníka školního poradenského pracoviště (pokud to není možné, pak jiného pracovníka ŠPP) a třídního učitele dítěte.
3. Kontaktovat Policii ČR⁹ a OSPOD a informovat o situaci ředitele školy (řeší ideálně pověřený pracovník ŠPP, v případě jeho nedostupnosti jakákoliv dospělá osoba ve škole).
4. V případě, že byly incidentu ohroženy přítomny jiné děti, je nutné zajistit jejich bezpečí a psychickou podporu.

K předávání informací mezi pracovníky školy zapojenými do řešení případů ohrožených dětí by mělo docházet ideálně na místě, kde nejsou jiné osoby a pracovníci nebudou rušeni.

V příručce *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole* v kapitole č. 3 *Doporučený postup ve škole* naleznete bližší informace k tomu, proč má škola nejprve sama podporovat děti, u kterých je shledána péče rodičů jako nedostatečná; co lze dělat, pokud máme ve škole jiný názor na to, zda situaci ohlásit (nebo zda ji ředitel školy zakáže ohlásit); zda se má škola angažovat v konfliktních rozvodech rodičů apod.

⁹ Rovnocennou variantou je podat oznámení na státní zastupitelství.

Příklady situací a popis opatření, která je potřeba přijmout

Pro zřehlednění obsahuje tabulka níže výčet nejčastějších situací, se kterými se pracovníci školy mohou setkat. Tabulka slouží jako vodítko, co v takové situaci dělat. Podrobnější popis postupů je uveden v příručce *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole v kapitole č. 3 Doporučený postup ve škole*. Ve všech uvedených příkladech ohrožení je zároveň nutné dítěti poskytnout adekvátní formu podpory.

Příklad situace			Opatření
Dítě přijde do školy zraněné následkem násilí ze strany blízkých osob.	Akutní ohrožení zdraví či důstojnosti dítěte.	Nutné řešit okamžitě.	Volat na PČR (linku 158) a OSPOD, případně přivolat RZS ¹⁰ .
Pracovník školy je svědkem násilí ze strany blízkých osob (např. napadení ze strany rodiče).	Akutní ohrožení zdraví či důstojnosti dítěte.	Nutné řešit okamžitě.	Zajistit bezpečí dítěte a volat na PČR (linku 158), případně přivolat RZS.
Dítě odmítá jít ze školy domů (má strach).	Akutní ohrožení dítěte.	Nutné řešit okamžitě.	Volat na OSPOD ¹¹ (dítě má také možnost se na OSPOD obrátit samo).
Dítě se svěřá, že bývá opakovaně svědkem domácího násilí či násilí mezi blízkými osobami.	Chronické ohrožení dítěte, které nabylo intenzity pro oznámení.	Řešit v nejkratší možné době.	Písemné oznámení na OSPOD podat v rámci nejbližších dnů.
Dítě je zanedbané, zanedbání ohrožuje jeho zdraví a zdravý vývoj (jsou zanedbány jeho základní potřeby jako jídlo, spánek, hygiena, důstojnost).	Chronické ohrožení dítěte, které nabylo intenzity pro oznámení.	Řešit v nejkratší možné době.	Písemné oznámení na OSPOD podat v rámci nejbližších dnů.
Péče rodičů o dítě je nedostatečná, ale jedná se o situaci, ve které je možné rodině a dítěti nabídnout podporu/pomoc, např.: - dítě nemá pomůcky, - dítě nemá svačiny, - dítě má neomluvené absence, - dítě chodí špinavě oblečené, - dítě chodí nemyté, - rodiče se vyhýbají komunikaci se školou, - rodiče se nezajímají o dítě.	Chronické ohrožení dítěte, které zatím nenabylo intenzity pro oznámení.	Dlouhodobá práce a podpora.	Nejprve intervence a podpora ze strany školy a služeb pro děti a rodinu – pokud intervence nezafungují, situace se nezlepší, někdy naopak eskaluje a zanedbání dítěte má vliv na jeho zdraví a zdravý vývoj – písemné oznámení na OSPOD.

¹⁰ Rychlá záchranná služba, linka 155.

¹¹ Pokud by situace nastala mimo úřední hodiny OSPOD, je nutné volat PČR, která má kontakt na pohotovostní telefon OSPOD a pracovníka OSPOD tak přivolá.

¹² Jedná se o Službu kriminální policie a vyšetřování (SKPV). Jednotlivá oddělení působí v rámci krajských ředitelství Policie ČR a jejich územních odborů. Kontakty na krajská ředitelství a územní odbory jsou k dispozici na www.policie.cz/clanek/utvary-s-uzemne-vymezenou-pusobnosti-794179.aspx.

Komunikace v případech ohrožení dítěte

Komunikace je základním nástrojem pro řešení problémů ve škole. Zásadně ovlivňuje porozumění situacím, při správném používání podporuje spolupráci všech zúčastněných stran a vede k vytváření bezpečného prostředí, které je nezbytné pro efektivní prevenci i řešení náročných situací.

Jak komunikovat s dítětem podle Karty KID¹³

CO DĚLAT:

- Pokud s vámi chce dítě mluvit, udělejte si čas a najděte prostředí, kde budete mít klid a nebudete vyrušováni.
- Naslouchajte a nechte dítě vysvětlit, co se děje nebo dělo, vlastními slovy.
- Ujistěte dítě, že jeho/její emoce (či jejich absence) jsou v pořádku.
- Ujistěte dítě, že je v pořádku, že s vámi chce mluvit, a obecně dítě ujistěte, že nikdo nemá nikomu ubližovat.
- Poskytněte dítěti podporu v tom smyslu, že informacím, které sděluje, věříte.
- Reagujte klidně a věcně. I když je příběh, který vám dítě vypráví, obtížný, je důležité vyjadřovat klid a podporu.
- Respektujte soukromí dítěte, jeho/její tělesnou integritu a důstojnost.
- Zeptejte se dítěte, jestli se cítí doma v bezpečí. Pokud sdělí, že ne, považujte toto sdělení za bezprostřední ohrožení dítěte.
- Omezte počet lidí, se kterými sdělíte informace – oslovte pracovníka, jehož úkolem je koordinace ochrany dětí ve škole (pracovník školního poradenského pracoviště nebo zástupce vedení školy). Hlavním kritériem sdílení informací je nejlepší zájem dítěte – tzn. informace je třeba sdílet proto, aby mohla být dítěti poskytnuta adekvátní podpora, nikoliv proto, že některý z pracovníků potřebuje zmenšit svůj pocit úzkosti či nejistoty.
- Vysvětlíte dítěti, že musíte informace o jeho ohrožení předat dalším odborníkům, aby mu bylo možné pomoci.
- Vysvětlíte dítěti, co se bude dít dál.
- Pravdivě odpovíte na všechny otázky, které vám dítě položí (pokud znáte odpovědi).

¹³ Text je přejatý z doprovodného materiálu ke Kartě KID s názvem Metodika včasné identifikace a podpora ohroženého dítěte (příloha č. 1 Základní doporučení pro komunikaci s dítětem).

CO NEDĚLAT:

- Neslibujte dítěti mlčenlivost dříve, než s vámi bude mluvit (je možné, že zjištěné informace budete muset nahlásit dále).
- Netlačte na dítě, nesnažte se zjišťovat podrobnosti nebo zajišťovat důkazy.
- Nekritizujte rodiče / pečující osobu, byť by z vyprávění dítěte vyplývalo, že jeho/její chování je zavrženíhodné.
- Neslibujte dítěti, že se jeho situace bezprostředně zlepší. Následné kroky mohou být pro dítě zátěžové.
- Nenavádějte dítě k tomu, aby se samo postavilo nevhodnému chování rodiče / pečující osoby.
- Nekonfrontujte se zjištěnými informacemi rodiče / pečující osoby, může to dítěti způsobit větší újmu.
- Nebagatelizujte problém, se kterým se vám dítě svěřilo, přestože se nejedná o jeho ohrožení.
- Nenuťte dítě se svlékat. Nepořizujte žádné obrazové nebo zvukové záznamy.
- Neberte dítě s sebou domů.

Každé svěření dítěte je vhodné ocenit, např. Slovy: „Děkuji, že mi to říkáš,“ či „Vážím si toho, že se mi s tím svěřuješ.“

Pokud neznáte odpověď na některou ze žákových otázek, přiznejte to raději, než abyste řekli něco, co není pravda. Můžete se s žákem domluvit, že odpověď na jeho otázku zjistíte.

Pro praktický nácvik komunikace s dítětem existují pro pracovníky škol různé kurzy či webináře¹⁴.

V příručce *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole v kapitole č. 4 Komunikace* jsou uvedeny informace a praktické rady týkající se komunikace s rodiči, spolužáky nebo s dalšími pracovníky ve škole.

¹⁴ Kurzy na toto téma nabízí např. Národní pedagogický institut ČR a řada dalších vzdělavatelů.

Spolupráce školy s OSPOD a Policií ČR

Škola má povinnost oznámit podezření na týrání, zneužívání či vážné zanedbávání dítěte.

Oznamovací povinnost je upravena dvěma právními předpisy, které dávají škole povinnost učinit oznámení buď na OSPOD, nebo Policii ČR.

- a. **OSPOD¹⁵: Oznamovací povinnost, kterou je nutné splnit dle zákona o sociálně-právní ochraně dětí, je uložena vybraným subjektům, mj. školám a školským zařízením. Škola tedy musí v případě podezření na ohrožení dítěte OSPOD informovat. Škola musí tuto povinnost podle zákona splnit „bez zbytečného odkladu poté, co se o takovéto skutečnosti dozví.“**

Tento zákon také upravuje právo každého občana ohlásit podezření na ohrožené dítě. Každý občan je oprávněn upozornit OSPOD na ohrožení dítěte či nedodržování rodičovské odpovědnosti¹⁶. Jedná se o právo, nikoli povinnost občana (na rozdíl od školy).

- b. **Policie ČR¹⁷: Oznamovací povinnost dle trestních předpisů vzniká každé osobě, která se dozvěděla o páchání trestného činu (tedy nejenom vybraným subjektům)¹⁸. I v těchto případech však doporučujeme oznámení na Policii ČR podávat oficiálním způsobem jménem školy.**

Zodpovědnost za nastavení a dodržování správných postupů v rámci školy nese ředitel školy. Oznámení by měla zasílat osoba, která je kompetentní k realizaci koordinovaného postupu ohroženého dítěte (např. pracovník školního poradenského pracoviště) a kterou ředitel pověří. V případě nesplnění této povinnosti hrozí škole postih¹⁹.

Obecně platí, že je vždy lepší, pokud podáme oznámení, které se nepotvrdí, než pokud neoznámíme situaci dítěte, která se ukáže být ohrožující. Důležité je nezamlčovat podstatné informace a uvádět míru jistoty, s jakou je pracovník školy přesvědčen o jejich pravdivosti (např. že si je jistý tím, co viděl; nebo že jde o informaci, kterou má pouze zprostředkovaně). Pokud pracovník uvede do oznámení informace, které se následně ukážou jako nepravdivé, v případě, že jeho jednání nebylo záměrné, tak mu nehrozí žádný postih. Pouze pokud by pracovník školy záměrně uváděl nepravdivé informace, vystavoval by se riziku trestního stíhání.

Zároveň je důležité si připomínat, že pracovníci školy mohou být jediní, kdo si hrožení dítěte všimnou, a škola bývá často prvotním prostředím, které násilí v rodině dítěte odhalí nebo na něj má podezření. Proto je důležité všimnout si signálů možného ohrožení a jednat v zájmu a ochraně dítěte.

Kdy má škola kontaktovat OSPOD a kdy Policii ČR?

Rozhodnutí, zda se škola obrací na OSPOD, nebo na OSPOD a Policii ČR, vždy záleží na konkrétní řešené situaci. Pro zjednodušení můžeme rozlišit, že na OSPOD se škola obrací zejména v případech podezření na závažné zanedbávání dítěte. V případech podezření na

¹⁵ Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí, § 10, odst. 4.

¹⁶ Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí, § 7.

¹⁷ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, obsahuje dvě důležitá ustanovení, a to § 367 Nepřekážení trestného činu a § 368 Neoznámení trestného činu. Obě ustanovení vyjmenovávají konkrétní trestné činy, kterých se týkají.

¹⁸ V případě trestných činů sexuálního zneužívání či týrání svěřené osoby postačí podezření ze spáchání těchto činů.

¹⁹ Otázce, jestli může pracovníkovi školy hrozit nějaký postih, se věnuje příručka *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*, kapitola č. 5 *Spolupráce školy s OSPOD a Policií ČR*.

zanedbání dítěte, které škola vlastními silami nevyřešila (proběhly konzultace nebo případová setkání s rodiči, a situace se přesto nezlepšila), doporučujeme také podávat oznámení na OSPOD, který situaci blíže zmapuje.

Policii kontaktujeme v případě, že se domníváme nebo máme podezření, že někdo spáchal či páchá trestný čin. Doporučujeme však v takovém případě informovat vždy i OSPOD, že bylo podáno oznámení na Policii ČR (nebo že byla policie ze strany školy vyrozuměna telefonicky). Příslušní pracovníci tak mohou koordinovat své kroky a postupovat dále v zájmu dítěte.

Pokud se jedná o nahlášení trestného činu, oznamovací povinnost je splněna ohlášením na Policii ČR. V takovém případě nestačí podat oznámení jen na OSPOD s tím, že OSPOD podá oznámení na Policii ČR místo školy.

Pokud si škola není jistá, komu oznámení podat, doporučujeme konzultovat konkrétní případ (v obecné rovině, bez uvedení jména) s pracovníkem OSPOD. Pro nastavování postupů a podporu vzájemné spolupráce jsou vhodná vzájemná pravidelná setkávání mezi pracovníky škol, místně příslušným OSPOD a zástupci Policie ČR.

Musí mít škola nějaké důkazy?

Pracovníci školy určitě neshánějí žádné důkazy o tom, že je jejich podezření na ohrožení dítěte pravdivé. Důležitou rolí pracovníků škol je všimnout si, že se dítěti děje něco špatného, a dle doporučených postupů následně jednat.

Jak podat oznámení na OSPOD?

Podle zákona je možné podat oznámení na OSPOD libovolnou formou, avšak nejvhodnější formou je písemné oznámení v elektronické nebo papírové podobě. Pokud se oznámení podává v elektronické podobě, je zapotřebí jej podat prostřednictvím datové schránky či prostřednictvím systému včasné intervence (pokud jej škola má). Písemně podané oznámení může škole sloužit jako důkaz splnění její oznamovací povinnosti. Doporučujeme si evidovat oznámení, která škola na OSPOD podala.

Zaslání e-mailu nedoporučujeme vzhledem k nižší ochraně osobních údajů a pravidlům GDPR.

Pokud škola podá oznámení v papírové podobě, může jej osobně doručit na podatelnu úřadu nebo zaslat poštou. Pro urychlení řešení situace dítěte je možné oznámení učinit telefonicky a následně jej na OSPOD zaslat v písemné podobě. Písemné sdělení musí odpovídat tomu telefonickému.

Jaké informace má oznámení na OSPOD obsahovat?

V úvodu oznámení je zapotřebí uvést identifikační údaje školy a identifikační údaje dítěte (jméno a příjmení, datum narození, trvalé a faktické bydliště, jména rodičů, pokud škola všechny tyto údaje zná). Pokud je škole známo, že v rodině žijí další děti, je žádoucí tuto informaci připsat.

Stěžejní část oznámení by měla obsahovat popis objektivních skutečností, které zakládají podezření na možné ohrožení dítěte, a to např. popis situací, které učitel či jiný pracovník viděl, popis chování dítěte či toho, co dítě sdělilo (a to popisným, nikoliv hodnotícím jazykem).

Škola není povinná „zajišťovat důkazy“ nebo „vyšetřovat“, zda se opravdu jedná o dítě týrané, zneužívané či zanedbávané, škola by ani neměla interpretovat sdělení dítěte a činit závěry (např. že pokud se dítě nějak projevuje, určitě je týráno rodičem). Je ku prospěchu věci, pokud je v oznámení co nejvíce konkrétních informací, které jsou škole známy a vztahují se k oznamovanému podezření. V oznámení je možné popsat, jak se žák projevuje a že jeho aktuální

stav má vliv na jeho vývoj do budoucna (je namístě uvést případné důsledky). Posouzení, zda se jedná o dítě týrané, zneužívané nebo zanedbávané, není úkolem školy, ale úkolem orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) nebo orgánů činných v trestním řízení.

Pokud škola podává oznámení na OSPOD v případech zanedbávání žáka, kdy s rodinou již komunikovala a domluvené kroky nevedly ke zlepšení situace, jsou informace ohledně dosavadní práce s rodinou a zatím realizované pomoci ze strany školy pro OSPOD nezbytné pro vyhodnocení situace a mohou přispět k usnadnění spolupráce školy a OSPOD. Do oznámení OSPOD v takovém případě popište, jaké kroky již škola učinila, jak fungovala spolupráce s žákem a jeho rodiči a jaké dopady měla zavedená opatření.

Vzor oznámení na OSPOD viz Praktická šablona 1 – Oznámení na OSPOD – Žádost o prošetření podle § 10 zákona č. 359/1999 Sb.

Lze se na OSPOD obrátit telefonicky?

Telefonická konzultace s pracovníkem OSPOD je určitě možná. Zástupce školy by měl případ konzultovat v obecné rovině, po telefonu by neměl sdělovat osobní ani citlivé informace, neměl by konkretizovat, o kterého žáka se jedná. V určitých případech může škola vyhodnotit, že je potřeba jednat rychle, a je možné učinit oznámení (o konkrétním dítěti) telefonicky. I v takovém případě je potřeba podat posléze oznámení písemně. V principu tedy platí, že oznamovací povinnost je nutné splnit vždy **písemně**.

Lze oznámení na OSPOD učinit anonymně?

Z důvodu oznamovací povinnosti, kterou škola má, není možné oznámení podat anonymně, ale vždy jménem školy. Jedině tak je možné doložit, že škola splnila svoji oznamovací povinnost.

Oznámení školy je součástí hlavní složky spisové dokumentace dítěte. Do té mají zákonní zástupci právo nahlédnout. Informace uvedené v oznámení mohou být klíčové a pracovníkům OSPOD slouží jako podklad pro další kroky (pro soudní řízení, pro spolupráci s Policií ČR apod.). Už ze samotné povahy informací obsažených v oznámení většinou vyplývá, že byly zjištěny ve škole.

Oznámení ale nemusí obsahovat jména konkrétních pracovníků školy (např. který pracovník s podezřením přišel, komu se dítě poprvé svěřilo atd.), doporučujeme však uvádět kontaktní osobu, na kterou se příslušné orgány mohou obrátit.

Anonymní oznámení na OSPOD mohou podat fyzické osoby (např. sousedé, příbuzní).

Kam podat oznámení na OSPOD?

Místně příslušným OSPOD je ten, v jehož správním obvodu má dítě trvalé bydliště, a na ten se škola primárně obrací. Pokud škola trvalé bydliště nezná (dítě má jiné faktické než trvalé bydliště), obrací se na OSPOD, v jehož správním obvodu dítě fakticky žije, tedy dle adresy, která je škole známa²⁰.

Mezi OSPOD funguje předávání informací, pokud tedy škola podá informaci na „nesprávný“ OSPOD, informace se neztratí, ale bude předána na odpovídající OSPOD (může však dojít k časové prodlevě).

²⁰ Místně příslušný OSPOD vede spisovou dokumentaci Om a celý případ koordinuje; OSPOD, který není místně příslušný (ale v jehož správním obvodu dítě fakticky žije), vede spisovou dokumentaci Nom, fakticky vykonává sociálně-právní ochranu a o všech krocích a zjištěních informuje místně příslušný OSPOD.

Může škola dostat informaci, jak bylo oznámení podané na OSPOD vyřízeno?

Škola jakožto oznamovatel má právo dozvědět se informaci, zda OSPOD shledal, či neshledal dítě za ohrožené (dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb.), a to nejpozději do jednoho měsíce od podání oznámení. Je však nutné o tuto informaci požádat již v rámci oznámení.

Do oznámení na OSPOD proto doporučujeme vložit větu ve znění: „Žádám o informace podle § 10, odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb. zda OSPOD dítě shledal, či neshledal posuzovaným podle § 6 zákona č. 359/1999 Sb.“ Vzor oznámení v příloze (Praktická šablona 1) tuto větu obsahuje.

Jak podat oznámení na Policii ČR?

Oznámení na Polici ČR lze podat ústně nebo písemně na kterékoli služebně policii. Písemně lze podat oznámení v papírové nebo elektronické podobě prostřednictvím datové schránky (viz Praktická šablona 2 – Oznámení na Policii ČR).

Oznámení je možné zaslat také e-mailem, ale tuto formu vzhledem k nižší ochraně osobních údajů a pravidlům GDPR nedoporučujeme.

Z důvodu oznamovací povinnosti, kterou škola má, není možné oznámení podat anonymně, ale vždy jménem školy a mělo by obsahovat jméno kontaktní osoby. Písemně podané oznámení může škole sloužit jako důkaz splnění její oznamovací povinnosti. Doporučujeme si evidovat oznámení, které škola na Policii ČR podala.

V případě podezření ze spáchání trestného činu vůči dítěti je také možné kontaktovat Policii ČR telefonicky na linku 158. Linka 158 je propojena s návazným systémem pomoci, který je ihned automaticky aktivován. Telefonátem na linku 158 je založen případ, který musí být vždy prošetřen a je předán příslušným specialistům. Před telefonátem by si škola měla připravit identifikační údaje školy a základní informace o dítěti (jméno, bydliště) a co bylo zjištěno (důvod podezření).

V případech podezření ze sexuálního zneužití nebo týrání je možné kontaktovat přímo kriminální policii (jedná se o Službu kriminální policie a vyšetřování – SKPV). Jednotlivá oddělení Služby kriminální policie a vyšetřování působí v rámci krajských ředitelství Policie ČR a jejich územních odborů.²¹ Na těchto útvech pracují policisté specializující se na problematiku mravnosti a mládeže.

Doporučujeme informovat vždy i OSPOD, že bylo podáno oznámení na Policii ČR (nebo že byla policie ze strany školy vyzooměna telefonicky). Příslušní pracovníci tak mohou koordinovat své kroky a postupovat dále v zájmu dítěte.

Jaké informace má oznámení na Policii ČR obsahovat?

Ve většině případů se škola na Policii ČR obrací telefonicky. Pokud však podává písemné oznámení, v úvodu je zapotřebí uvést identifikační údaje školy a identifikační údaje dítěte (jméno a příjmení, datum narození, trvalé a faktické bydliště, jména rodičů, pokud škola všechny tyto údaje zná).

Stěžejní část oznámení by měla obsahovat popis objektivních skutečností, které zakládají podezření z možného spáchání trestného činu. Příklady, jaké informace je možné uvést jako důvody pro podání oznámení, uvádíme v Praktické šabloně 2 – Oznámení na Policii ČR (Oznámení o podezření z možného spáchání trestného činu).

Oznámení nemusí obsahovat jméno podezřelého (může být podáno i na tzv. neznámého pachatele).

²¹ Kontakty na krajská ředitelství a územní odbory jsou k dispozici na www.policie.cz/clanek/utvary-s-uzemne-vymezenu-pusobnosti-794179.aspx.

Škola není povinná „zajišťovat důkazy“ nebo „vyšetřovat“, zda se opravdu jedná o spáchání trestného činu. Je ku prospěchu věci, pokud je v oznámení co nejvíce konkrétních informací, které jsou škole známy a vztahují se k oznamovanému podezření.

Může škola dostat informaci, jak bylo oznámení na Policii ČR vyřízeno?

Škola má právo být v souladu s ustanovením § 158 odst. 2 trestního řádu informována do jednoho měsíce o učiněných opatřeních ze strany Policie ČR. Je však nutné o tuto informaci požádat již v rámci oznámení.

Do oznámení Policii ČR proto doporučujeme vložit větu ve znění: „*Žádám, abych byl/a v souladu s ust. § 158 odst. 2 trestního řádu informován/a do jednoho měsíce o učiněných opatřeních.*“ Vzor oznámení na Policii ČR v příloze (Praktická šablona 2) tuto větu obsahuje.

Může škola sdělovat Policii ČR informace o žákovi telefonicky?

Jak uvádíme výše, v případě podezření ze spáchání trestného činu může škola Policii ČR kontaktovat telefonicky (např. prostřednictvím linky 158). Pokud však škola podává policii o žákovi více informací, měla by je poskytnout písemně, případně ústně při návštěvě policisty ve škole. Policie ČR školu může požádat o podání písemné zprávy. V praxi je běžné, že si Policie ČR telefonicky zjišťuje informace o žákově docházce do školy, případně o tom, zda se žák ve škole nachází. Informace jiného charakteru však není vhodné telefonicky sdělovat.

Vybrané otázky týkající se spolupráce školy s OSPOD a Policií ČR

V příručce *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole* v kapitole 5. *Spolupráce školy s OSPOD a Policií ČR* naleznete odpovědi na další otázky související se spoluprací školy s OSPOD a Policií ČR. Příručka se blíže věnuje např. **kompetencím pracovníků OSPOD, postupům** po obdržení oznámení a možnostem spolupráce. Dále přibližuje, co znamená, pokud je dítě zařazeno do **§ 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí** a je vyhodnoceno jako ohrožené. Příručka čtenáře seznamuje s tím, co je **případová konference, případové setkání a výchovná komise**, jaké jsou rozdíly mezi těmito nástroji a co by měla škola využívat při spolupráci s rodinou. Kapitola se také blíže věnuje **spolupráci s policií** a mimo jiné také otázce, zda mohou být pracovníci předvoláni k výslechu.

Péče o profesní a osobní wellbeing

Práce ve škole je velmi náročná a výzkumy²² potvrzují, že učitelská profese s sebou přináší nadměrný stres. Ten může mít negativní dopad na pedagoga samotného, ale také na žáky. Pedagogové by měli pečovat o svůj profesní a osobní wellbeing.

Příručka Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole, kapitola č. 6. Péče o profesní a osobní wellbeing uvádí praktické tipy, jak dlouhodobě předcházet syndromu vyhoření a jak reagovat na situace akutní nepohody, ve kterých se pedagogové mohou ocitnout při řešení situace ohroženého dítěte.

Více informací ohledně wellbeingu a praktických ukázek, jak je možné pečovat o svoji celkovou pohodu, je možné nalézt např. v publikaci *Wellbeing ve škole: Jak na pozitivní přístup k učení i k životu*²³.

Kultura školy odmítající násilí

Škola je místo, kde děti tráví velkou část svého času, proto je důležité, aby byla bezpečným prostorem. Není možné absolutně předejít konfliktům nebo nepohodě, nicméně atmosféra ve škole, školní kultura a postoj pracovníků školy mohou bezpečné prostředí ve škole do velké míry zajistit a dětem s traumatickou zkušeností se zacházením ze strany blízkých ukázat, že bezpečné prostředí bez projevů násilí je normální. Bezpečná atmosféra ve škole může dětem umožnit prožít alespoň část dne v klidu a bez napětí a mohou zde odložit svůj neviditelný batoh plný nejrůznějších starostí.

Díky bezpečné atmosféře ve škole může žák najít odvalu svěřit se se svými špatnými zkušenostmi. Největší prevencí před násilím je jeho jednoznačné odmítání v každodenním školním životě všemi autoritami.

Nedílnou součástí bezpečného klimatu je podpora prevence (na úrovni školy, na úrovni třídy i na úrovni jednotlivců). V momentě, kdy budou mít žáci zdravé vztahy ve třídě, může si signálů týrání nebo zneužívání u dítěte všimnout spolužák, případně se dítě s takovými zkušenostmi může svěřit spolužákovi či pracovníkovi školy.

Bezpečné prostředí ve škole a v třídních kolektivech pomáhají utvářet např. **jasná a srozumitelná pravidla** deklarovaná školním řádem, ale také **třídní pravidla**, na jejichž tvorbě se žáci mohou podílet a pedagogové s nimi mohou v rámci výuky pracovat. Třídní učitel může dále využívat tzv. **třídnické hodiny**, díky kterým může s žáky cíleně a pravidelně komunikovat a podporovat zdravou komunikaci v třídním kolektivu. Nedílnou součástí budování bezpečného prostředí ve škole je **zařazování programů primární prevence**, které jsou často realizovány externími odborníky. Existují i preventivní programy specificky orientované na problematiku domácího násilí a nevhodných poměrů v rodině. Jednou z možností, jak žáky informovat o tom, co mohou dělat, pokud jsou svědky domácího násilí, je seznámit je s bezpečnostním plánem. Doporučujeme v bezpečné atmosféře, např. při třídnické hodině nebo při preventivním programu, bezpečnostní plán s žáky probrat a poté ho mít vyvěšený ve třídě. Bezpečnostní plán ve formě srozumitelné infografiky (v českém a anglickém jazyce) zpracovala např. organizace SOFA²⁴.

Více informací o tom, jak je možné podporovat kulturu školy odmítající násilí, jaké existují preventivní programy nebo jaké nástroje mohou pedagogové využívat při práci s dětmi, je uvedeno v příručce *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě, kapitola č. 7 Kultura školy odmítající násilí*.

²² např. výzkum Syndrom vyhoření a životní styl učitelů českých základních škol, Ptáček a kol.

²³ FELCMANOVÁ, Lenka. [Wellbeing ve škole: Jak na pozitivní přístup k učení i k životu, 2023](#)

²⁴ <https://www.societyforall.cz/bezpecnostni-plan-infografika>

Důležité kontakty – kam se lze obrátit

Pro některé žáky může být náročné uskutečnit telefonát jako formu kontaktu s odbornou pomocí, doporučujeme proto nabízet žákům vždy nejen kontakt na telefonické spojení, ale také na chat či sociální sítě, kde mohou komunikaci začít písemně (hovor s interventem je jim případně podle situace nabídnut ze strany dané služby).

116 111 Linka bezpečí – nonstop bezplatná linka, provozovatelem linky je Linka bezpečí (www.linkabezpeci.cz), k dispozici také chat a e-mailová poradna (chat je otevřený denně 9–13 h a 15–19 h), linka je určena dětem a mladistvým.

116 006 Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí – nonstop bezplatná linka, provozovatelem linky je Bílý kruh bezpečí (www.bkb.cz), linka je určena dospělým osobám – obětem, ale poskytne odborné poradenství také škole.

116 000 Linka pro rodinu a školu – nonstop bezplatná linka, provozovatelem linky je Cesta z krize (<https://cestazkrize.net>), linka je určena pro pracovníky škol i širší veřejnost ke všem složitým situacím týkajícím se dětí.

Spondea (www.spondea.cz) – pomáhá dospělým i dětem zasaženým násilím v blízkých vztazích, nabízí vzdělávání pro odbornou veřejnost a programy pro školy.

Dětské krizové centrum (www.ditekrize.cz) – pomáhá dětem, které jsou týrané, zneužívané, mají osobní či jiné problémy, odbornou pomoc zajišťuje také rodinným příslušníkům, nabízí e-mailovou poradnu (problem@ditekrize.cz) či nonstop linku důvěry (241 484 149, 777 715 215).

Centrum LOCIKA (www.centrumlocika.cz) – pomáhá dětem a jejich rodinám žít život bez násilí, spravuje portál www.detstvibeznasili.cz včetně e-mailové poradny pro pedagogy.

Asociace pracovníků intervenčních center (adresář všech center v celé ČR) – v každém kraji ČR je zřízeno intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím (www.domaci-nasili.cz).

Další organizace, které poskytují registrované sociální služby, lze najít v celostátním **registru poskytovatelů sociálních služeb** (<http://iregistr.mpsv.cz/>) – službu lze filtrovat dle lokality a dle typu služby.

Kontakty na orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) – neexistuje jednotná celostátní databáze, je nutné použít vlastní vyhledávání na internetu. Seznam všech obcí s rozšířenou působností, na kterých je oddělení sociálně-právní ochrany dětí, je uveden na webových stránkách www.mesta.obce.cz.

Policie ČR: 158 – vhodné použít při oznámení akutního ohrožení nebo závažného sdělení od dítěte.

Seznam kontaktů na základní lokální služby by škola měla mít zpracovaný již v rámci programu poradenských služeb ve škole. Kontakty mají sloužit jak pracovníkům školy v případě konzultací, tak pro směřování dětí či rodičů na vhodné formy pomoci. Inspiraci, na jaké regionální odborníky a instituce by měla škola mít zjištěné kontakty, uvádíme v Praktické šabloně 3 – Seznam regionálních odborníků.

MATERIÁLY KE STAŽENÍ A VYUŽITÍ PŘI ŘEŠENÍ KRIZOVÝCH A MIMOŘÁDNÝCH SITUACÍ:

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

MATERIÁLY KE STAŽENÍ A VYUŽITÍ PŘI ŘEŠENÍ KRIZOVÝCH A MIMOŘÁDNÝCH SITUACÍ:

Využití tzv. Karty KID, která **poskytuje vodítka k identifikaci akutního ohrožení života, bezpečí a zdraví dítěte**. Popisuje postup, jak v případě ohrožení dítěte zajistit jeho ochranu v souladu s jeho nejlepším zájmem a platnými právními předpisy.

- **Karta KID pro školy** Karta je určena pro učitele a další pracovníky škol. Pro správné používání karty jsou k dispozici metodiky adaptované pro školní prostředí.
- **Karta KID pro veřejnost** Karty adaptované pro děti, rodiče a také laickou veřejnost – využitelné pro kohokoli, kdo by mohl přijít do styku s ohroženým dítětem.
- **Karta KID** Videokurz učí včas identifikovat ohrožené děti a poskytuje konkrétní nástroje, jak těmto dětem efektivně a citlivě pomoci

Desatero bezpečné školy – praktický průvodce

Praktický průvodce je vytvořen na základě informací a podkladů od **OPK MV ČR** a **MŠMT** (Minimální standard bezpečnosti v regionálním školství) a upozorňuje na činnosti, které pomáhají předcházet, resp. řešit krizové a mimořádné situace a stavy:

1. **Zajistěte jeden kontrolovaný vstup.** Provozujte pouze jeden hlavní kontrolovaný vstup během výuky, ostatní vchody držte trvale uzamčené s funkcí únikových východů. Zajistěte nepřetržitou přítomnost fyzické ostrahy u hlavního vchodu pro evidenci a doprovod návštěv.
2. **Dohlížejte nepřetržitě na všechny prostory.** Zajistěte kontinuální dohled nad žáky od jejich příchodu až po odchod. Stanovte zastupující pracovníky pro každého dozorujícího. Pokryjte dohledem všechny prostory včetně toalet a šaten.
3. **Zpracujte písemné krizové postupy.** Vytvořte detailní písemné postupy pro všechny typy krizových situací. Definujte v nich přesný sled kroků, určete odpovědné osoby a jejich zástupce. Prokazatelně seznamte všechny zaměstnance s těmito postupy.
4. **Cvičte pravidelně krizové situace.** Realizujte praktický nácvik krizových situací minimálně dvakrát ročně. Proškolení zaměstnance v bezpečnostních postupech každé čtvrtletí. Trénujte evakuaci, ukrytí i krizovou komunikaci.
5. **Zabezpečte technicky celou budovu.** Zabezpečte všechna přízemní okna proti vniknutí. Instalujte zámky do všech učeben. Zajistěte funkční rozhlas pro krizovou komunikaci. Osvětlete a upravte venkovní prostory pro maximální přehlednost.
6. **Identifikujte každou osobu v budově.** Označte všechny osoby v budově identifikačními prvky – zaměstnance průkazy, žáky kartami, návštěvy viditelnými visačkami odlišné barvy. Veďte přesnou evidenci všech návštěv.
7. **Spolupracujte aktivně s IZS.** Navažte a udržujte aktivní spolupráci s policií a dalšími složkami IZS. Uchovávejte aktuální přímé kontakty. Realizujte společná cvičení minimálně jednou ročně.
8. **Monitorujte preventivně rizika.** Vytvořte funkční systém včasného varování. Sledujte varovné signály u žáků a vztahy ve třídách. Naučte zaměstnance rozpoznávat a hlásit podezřelé situace.
9. **Komunikujte jasně v krizi.** Vytvořte jednoznačný systém krizové komunikace. Určete kdo, kdy a jak informuje jednotlivé skupiny. Zajistěte, aby každý znal svou roli v komunikačním řetězci.

10. Dokumentujte a vyhodnocujte. Zaznamenávejte pečlivě každý bezpečnostní incident. Kontrolujte čtvrtletně všechny bezpečnostní prvky. Aktualizujte ročně všechny bezpečnostní směrnice podle získaných zkušeností.

Doporučení k postupu, pokud se bezpečnostní incident ve škole odehrál:

Doporučení je zpracováno po konzultaci s Krizovým intervenčním týmem Ministerstva vnitra (KRIT MV)

Komu je podklad určen a jaké jsou jeho cíle

Podklad je určen především ředitelům škol a vedoucím pedagogickým pracovníkům, kteří musí bezprostředně reagovat na mimořádnou událost ve škole. Jeho cílem je poskytnout strukturovaný návod pro zvládnutí situace, zajištění bezpečnosti všech zúčastněných a efektivní komunikaci se všemi dotčenými stranami.

- **Vytvořte krizový tým a stanovte jasné role.** Sestavte tým ze zástupců vedení, pedagogů a odborníků. Určete konkrétní odpovědnosti pro jednotlivé členy týmu a zajistěte jejich zastupitelnost. Dokumentujte všechna přijatá rozhodnutí.
- **Zajistěte okamžitou odbornou podporu.** Kontaktujte psychology a krizové intervenční týmy, aktivně využívejte školní poradenské pracovníky. Spolupracujte s místními odbornými pracovišti a koordinujte postup se zřizovatelem. Požádejte o metodickou podporu zkušené kolegy z jiných škol.
- **Nastavte efektivní komunikační strategii.** Vytvořte individuální komunikační linky pro zasažené rodiny a poskytněte pravidelný informační servis všem rodičům. Ustanovte jednoho mluvčího pro komunikaci s veřejností. Organizujte pravidelná setkání a nabízejte individuální konzultace.
- **Aplikujte principy krizové komunikace.** Kombinujte osobní setkání s písemnou komunikací. Poskytněte pravidelné aktualizace o přijatých opatřeních. Důsledně respektujte soukromí dotčených osob. Aktivně vyvracejte dezinformace a používejte empatický, ale věcný tón.
- **Implementujte bezpečnostní opatření.** Vypracujte detailní bezpečnostní protokol a komunikační strategii včetně krizových scénářů. Zajistěte školení pro pedagogy a vytvořte bezpečný prostor pro zpracování situace. Průběžně monitorujte atmosféru ve škole.
- **Připravte se na dlouhodobou práci se situací.** Pravidelně vyhodnocujte účinnost přijatých opatření. Sledujte dlouhodobé dopady události na školní komunitu. Aktualizujte krizové plány na základě získaných zkušeností. Posilujte kompetence pedagogů v oblasti krizové komunikace.

Doporučení v přístupu k žákovi, který se stal obětí trestného činu

Na tvorbě rad se podílelo: Centrum LOCIKA, In IUSTITIA a KRIT MV

Pokud se žák nebo žákyně stane obětí trestného činu, škola musí znát práva obětí a rozumět dopadům na dítě, jeho rodinu i školní kolektiv. Podle krizového plánu poskytuje podporu oběti i zasaženým dětem, spolupracuje s rodiči a odbornými institucemi. Důležitá je citlivá komunikace případu, která nezpůsobí další zranění. Tento dokument shrnuje práva obětí trestných činů, postup při výslechu nezletilých osob a informace o dostupné odborné pomoci.

Mějte vždy na paměti

Buďte aktivní v nabízení pomoci, ale respektujte rozhodnutí žáka a jeho rodiny. Chraňte důsledně jeho soukromí. Buďte připraveni podporu poskytovat dlouhodobě a přizpůsobovat ji jeho potřebám.

1. **Určete jednoho učitele nebo pracovníka**, který bude hlavní kontaktní osobou pro žáka. Dejte mu čas a prostor se žákovi věnovat. Zajistěte mu školení o právech obětí a o tom, jak s obětí komunikovat. Pravidelně s ním konzultujte situaci žáka.
2. **Nabízejte pomoc opakovaně a různými způsoby**. Řekněte žákovi přímo, že se může kdykoliv obrátit na určeného pracovníka. Dejte mu písemné informace o možnostech pomoci. Buďte trpěliví – když žák pomoc nejdříve odmítne, neznamená to, že ji nebude chtít později.
3. **Upravte studijní podmínky podle potřeb žáka**. Nabídněte mu individuální vzdělávací plán. Umožněte mu učit se z domova, pokud to potřebuje. Domluvte se s učiteli na způsobu zadávání a odevzdávání úkolů. Buďte připraveni tyto podmínky měnit podle aktuální situace.
4. **Chraňte soukromí žáka** aktivně a důsledně:
 - Informujte učitele jen o tom, co potřebují vědět pro výuku
 - Nekomunikujte s médii o případu
 - Domluvte s ostatními žáky pravidla pro sociální sítě
 - Zastavte šíření informací a fám ve škole
 - Respektujte přání žáka a rodiny ohledně sdílení informací
5. **Připravte informační balíček** a předejte ho žákovi a rodičům. Měl by obsahovat:
 - Kontakty na poradny a organizace pomáhající obětem
 - Seznam práv oběti trestného činu
 - Kontakt na určeného pracovníka školy
 - Informace o možnostech úpravy studia
 - Základní rady, jak situaci zvládat

Kde může dítě a rodina získat odbornou pomoc

- **Poradny pro oběti** pomáhají zdarma. Nabízí právní poradenství, podporu psychologa a mohou poskytnout i advokáta. Seznam poraden najdete na webu otc.justice.cz.
- **Probační a mediační služba** poskytuje zdarma právní informace a pomůže s vyplněním formulářů.
- **Advokáti** ze zvláštního seznamu mohou poskytnout několik hodin právní pomoci zdarma. Seznam těchto advokátů najdete na webu ministerstva spravedlnosti.
- **Dítě může využít služby i bez vědomí rodičů**. K zastupování advokátem ale potřebuje souhlas zákonného zástupce.

Je dobré znát práva obětí trestného činu

- **Právo na informace**: Oběť má právo na veškeré relevantní informace od zmocněnce, opatrovníka, sociálního pracovníka nebo policisty.
- **Právo na ochranu osobních údajů**: Oběť může požádat policii o ochranu osobních údajů před podezřelým z trestného činu, včetně jména, adresy a dalších citlivých informací.
- **Právo na peněžitou pomoc**: V případě újmy má oběť nárok na finanční pomoc od státu ke zmírnění následků trestného činu. Žádost podává prostřednictvím zmocněnce nebo opatrovníka.
- **Právo na zmocněnce nebo opatrovníka**: Oběti náleží právo na bezplatné právní zastoupení zmocněncem nebo opatrovníkem, který hájí její zájmy v průběhu řízení.
- **Právo na důvěrníka**: Při jednáních s policií má oběť právo na doprovod důvěrníka – blízké dospělé osoby, která nebude v případě vystupovat jako svědek.

- **Právo na náhradu škody nebo jiné újmy:** Pachatel je povinen nahradit způsobenou škodu a nemajetkovou újmu (bolestné, poškození zdraví). Uplatnění nároku zajišťuje zmocněnec nebo opatrovník.
- **Právo na bezplatnou odbornou pomoc:** Oběti náleží bezplatná odborná pomoc včetně fyzioterapeutické a psychologické péče k překonání následků trestného činu

Doporučení školám, jak komunikovat s veřejností

Na tvorbě doporučení se podíleli: **KRIT MV & PR Pohotovost MMR**

Komu jsou doporučení určena a jaké jsou jejich cíle

Podklad je určen především ředitelům škol, aby měli základní kontury a návody, jak události komunikovat směrem k rodičům a veřejnosti. Cílem doporučení je předcházet panice, zbytečnému šíření strachu a zároveň poskytnout rodičům i veřejnosti relevantní a pravdivé informace. Podklad má školám pomoci efektivně informovat o opatřeních, která jsou přijímána k zajištění bezpečnosti dětí, a vysvětlit kroky, které jsou podnikány v souvislosti s aktuálními hrozbami.

- **Koordinujte komunikaci školy a zřizovatele.** Připravte si a odsouhlaste společně hlavní sdělení pro veřejnost, aby byly předávány stejné, nerozporující se informace srozumitelnou formou.
- **Komunikujte aktivně skrze všechny dostupné kanály – veřejné i interní.** Veřejnost to od školy či zřizovatele očekává.
- **Informujte o krocích, které škola podniká a s kým spolupracuje,** i když momentálně nemusíte mít dostatek ověřených informací.
- **Uvádějte aktivně na pravou míru fámy a neověřené informace,** které se o situaci ve škole šíří (například na sociálních sítích).
- **Sděľujte informace o změnách ve výuce především rodičům přímými kanály,** které škola běžně používá.
- **Ujistěte veřejnost, že situaci berete vážně a máte ji ve spolupráci s dalšími aktéry pod kontrolou.** Zdůrazněte, že dle dostupných informací není důvod k nepřiměřeným obavám a panice.

Příklad společného prohlášení

V návaznosti na nedávnou mimořádnou událost v *[místo události]* informujeme veřejnost o současné situaci a přijatých opatřeních.

Vedení školy ve spolupráci s městem *[místo události]* jako zřizovatelem školy intenzivně pracuje na zajištění bezpečného prostředí pro všechny žáky a zaměstnance školy. Do školy byli přizváni odborníci z oblasti krizové intervence a psychologické podpory, kteří poskytují potřebnou pomoc žákům, pedagogům i rodinám.

Škola přijala řadu bezpečnostních opatření a postupuje podle doporučení bezpečnostních složek. Na základě odborných doporučení a s ohledem na psychickou pohodu všech žáků byla přijata dočasná organizační opatření týkající se výuky. O konkrétních změnách jsou rodiče žáků informováni přímo vedením školy.

Žádáme veřejnost o respektování soukromí všech dotčených osob a poskytnutí prostoru pro stabilizaci situace. Bezpečí a psychická pohoda našich žáků a zaměstnanců jsou pro nás absolutní prioritou.

Pro další informace prosím kontaktujte: *[Jméno a kontakt na tiskového mluvčího]*

[Jméno a kontakt na ředitele školy]

[Jméno a kontakt na starosty obce]

Rady, jak mluvit s dětmi, které cítí ohrožení

Na tvorbě rad se podíleli: **KRIT MV & Centrum LOCIKA**

Komu je podklad určen a jaké jsou jeho cíle

Podklad je určen především učitelům, pedagogickým pracovníkům a ředitelům škol, kteří mají za úkol podpořit děti v těžkých a stresujících situacích spojených s pocity ohrožení, například při bombových hrozbách nebo jiných bezpečnostních incidentech. Jeho cílem je poskytnout jim konkrétní návod, jak s dětmi komunikovat, jak podpořit jejich psychickou pohodu a jak zajistit, aby se děti cítily bezpečně a stabilně i v nejistých situacích.

- **Posilte pocit bezpečí u sebe, druhých i celkově ve škole.** Mějte potřebné a ověřené informace. Omezte změny v rozvrhu a dalších oblastech na minimum. Omezte stresující události, jako je např. zkoušení. Vytvořte i pro sebe podpůrnou síť, je důležité mít s kým mluvit, vědět, na koho se obrátit, více odpočívat.
- **Dejte dětem prostor vyjádřit jejich pocity a myšlenky.** Umožněte dětem mluvit o tom, co prožívají v souvislosti s bombovou hrozbou. Každé dítě může situaci prožívat jinak – některé děti mohou cítit úzkost nebo vztek, jiné mohou být naopak zamlklé a na první pohled vypadat klidné.
- **Mějte pochopení pro jejich emoce a různé reakce.** Je důležité akceptovat, že různé reakce jsou přirozené. Dítě se může bát, plakat nebo naopak být nervózní a rozesmáté. Tyto emoce nejsou špatné, jsou jen vyjádřením nadměrné zátěže, kterou děti zažívají.
- **Podpora a řád.** Udržování běžných denních rutin, na které jsou děti dlouhodobě zvyklé, jako je škola, koníčky a zájmové aktivity, může dětem pomoci zůstat v klidu a získat pocit stability i v nejistých situacích.
- **Uklidňující rozhovory.** Ptejte se dětí na jejich pocity a myšlenky související s hrozbou, nejen povrchně, ale hluboce se zajímejte o to, jak se ve škole a na veřejnosti cítí. Umožněte jim sdílet jejich obavy. Vysvětlete jim také, že situaci řeší profesionálové a že jsou nastavena bezpečnostní opatření, která je mají chránit.
- **Komunikujte i s dětmi, které nebyly přímo ohroženy:** I děti, které nebyly v přímém nebezpečí, mohou mít strach nebo obavy. Ujistěte je, že je normální cítit nejistotu či úzkost, i když byly mimo bezprostřední ohrožení.
- **Podpora při návratu do školy:** Pokud se děti cítí nejistě, mohou potřebovat doprovod do školy nebo jinou formu podpory.
- **Komunikace mezi rodiči a školou:** Ujistěte se, že rodiče a škola spolupracují a vzájemně se informují o potřebách dětí. Je důležité, aby škola věděla o případných obavách dítěte a mohla na ně reagovat a naopak.
- **Všímejte si změn v chování:** Sledujte případné změny v chování dětí, jako jsou zvýšená nervozita, uzavřenost nebo nepřiměřené reakce na situace spojené s bezpečností. Tyto signály mohou naznačovat, že dítě potřebuje větší pozornost a podporu.
- **Krizové linky:** Připomeňte dětem, že mohou kdykoliv využít Linku bezpečí, pokud se potřebují s někým poradit nebo svěřit se svými pocity. Mohou také využít chat Dětství bez násilí Centra LOCIKA. Rodiče a pedagogové mohou volat na Rodičovskou linku, nebo Linku pro rodinu a školu, aby získali podporu a rady pro práci s dětmi v těchto situacích.
- **Odborná pomoc:** Pokud dítě i po delší době stále pociťuje strach nebo úzkost, která narušuje jeho běžné fungování, je vhodné vyhledat odbornou psychologickou pomoc.

Dopis médiím o právních důsledcích vyhrožování ve školách

Vytvořeno na základě informací od **OBP MV ČR**

Vážená paní šéfredaktorko, vážený pane šéfredaktore,

obracím se na Vás v souvislosti s aktuální závažnou situací týkající se bezpečnostních incidentů ve školách. V posledních týdnech jsme zaznamenali znepokojivý nárůst případů, kdy žáci vyhrožují násilím svým spolužákům či učitelům, a to jak prostřednictvím sociálních sítí, tak přímo ve školách.

S ohledem na společenskou závažnost této problematiky a její potenciální dopady na bezpečnost ve školách si Vás dovoluji požádat o systematické zařazování informačního boxu o právních důsledcích takového jednání do článků, které se těmito incidenty zabývají.

Důvody pro tento požadavek jsou následující:

- **Zvýšení povědomí o právních důsledcích** – mnoho mladých lidí si nemusí uvědomovat, že i "pouhé" výhrůžky na sociálních sítích mohou být trestným činem.
- **Prevence copycat efektu** – jasné informace o právních následcích mohou odradit potenciální následovníky.
- **Edukace veřejnosti** – rodiče i pedagogové získají přehled o možnostech právního postupu v podobných případech.

Pro tento účel jsme připravili standardizovaný infobox, který obsahuje všechny relevantní informace o trestněprávních důsledcích takového jednání, včetně specifik týkajících se mladistvých pachatelů i dětí mladších 15 let. Text infoboxu přikládám jako přílohu tohoto dopisu.

Věřím, že začlenění těchto informací do Vašeho zpravodajství přispěje k prevenci podobných incidentů a pomůže vytvořit bezpečnější prostředí v našich školách.

V případě jakýchkoliv dotazů nebo potřeby další konzultace jsme Vám plně k dispozici.

S úctou,

Miroslav Jašurek, vedoucí odboru komunikace MV ČR

Informační box

Vyhrožování násilím, včetně výhrůžek na sociálních sítích, je trestným činem. Může se jednat o nebezpečné vyhrožování, šíření poplašné zprávy nebo násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci.

Pro pachatele ve věku 15–18 let řeší tyto činy specializované soudy pro mladistvé. Pachatelům hrozí dohled probačního úředníka, zákaz návštěv určitých míst, zákaz kontaktu s určitými osobami, ochranná výchova nebo v závažných případech i trest odnětí svobody. Soud může také nařídit zabránění věcí použitých ke spáchání činu, například mobilního telefonu nebo počítače.

U dětí mladších 15 let se případy řeší ve spolupráci s rodiči a orgány sociálně-právní ochrany dětí. Mohou být uložena výchovná a ochranná opatření včetně dohledu probačního úředníka, umístění do specializovaného zařízení nebo nařízení ochranného léčení.

Oslovení mladých prostřednictvím influencerů a vybraných médií

V českých školách dramaticky roste násilí a psychické problémy mladých. Při porovnání stejného období let 2019 a 2024 vzrostl počet mladistvých pachatelů o 26 %. Jen za poslední týdny policie řešila více jak 10 případů vyhrožování včetně incidentu se střelnou zbraní. Alarmující jsou i statistiky sebevražd – jsou druhou nejčastější příčinou úmrtí mladých do 24 let.

Vaše platforma a vliv na mladé lidi má obrovský **potenciál zachraňovat životy**. Potřebujeme váš hlas, abyste mladým generacím ukázali, že **v každé těžké situaci existuje cesta ven**. Že požádat o pomoc není známkou slabosti, ale síly a odvahy. Že škola musí být bezpečným místem pro každého, bez výjimky. A především – že **každý problém, jakkoliv se může zdát neřešitelný, má řešení**, které nevyžaduje násilí nebo sebepoškozování.

Připojte se k iniciativě a pomozte nám šířit kontakty na krizovou pomoc a informace o dostupné podpoře.
#bezpecnedetstvi

Jak se můžete zapojit?

1. Vytvořte obsah s jasným poselstvím

- Stories/Reels (60-90 sekund): Osobní apel na mladé, proč vyhledat pomoc
- YouTube video: Hlubší rozbor problému s odbornými daty
- Živé vysílání: Diskuze s experty nebo sdílení příběhů
- Použijte hashtag #bezpecnedetstvi

2. Využijte připravené podklady

- Ověřená data a statistiky
- Odborně sestavené komunikační teze
- Kontakty na krizovou pomoc
- Seznam expertů pro konzultace

3. Navažte dlouhodobou spolupráci

- Pravidelné tematické seriály
- Osvětové kampaně
- Propojení s odbornými organizacemi
- Spolupráce na preventivních programech

Komunikační teze

V Česku roste násilí mezi dětmi

- Při porovnání stejného období let 2019 a 2024 vzrostl počet mladistvých pachatelů o 26 % (z 920 na 1159 dětí)
- Počet trestných činů spáchaných dětmi se zvýšil o 23 % (v roce 2019 to bylo 589 skutků, v roce 2024 724 skutků).

Sebevraždy mladých se jsou druhou nejčastější příčinou úmrtí

- Sebevraždy jsou 2. nejčastější příčinou úmrtí lidí do 24 let
- V roce 2023: 176 pokusů o sebevraždu u dětí a mladistvých
- Jen za první 3,5 měsíce roku 2024: už 83 pokusů
- Dívky se o sebevraždu pokoušejí častěji než chlapci
- Nejde o předstírané pokusy! Tato čísla představují skutečné krizové situace mladých lidí.

Společně můžeme zachránit životy. Jak můžeme pomoci?

1. Vytvářejme přátelské prostředí

- Přijímejme každého takového, jaký je
- Bereme vážně každý problém, který druhý řeší
- Mluvme spolu otevřeně a bez odsuzování

2. Dávejme pozor na varovné signály

- Když se někdo začne chovat jinak než obvykle
- Když se straní kamarádů a tráví čas sám
- Když přestane dělat věci, které ho dřív bavily

3. Spolupracujme s učiteli

- Tráví s žáky většinu dne a znají je
- Dokáží včas rozpoznat, že má někdo potíže
- Pomohou předcházet problémům a řešit je včas

Kde hledat pomoc při šikaně ve škole

- Prvním krokem je svěřit se učiteli, výchovnému poradci nebo školnímu psychologovi
- Pokud není možné řešit situaci ve škole, **kontaktuj Linku bezpečí (116 111)**
- Pro online pomoc využij chat Dětsví bez násilí (www.detstviбезnasili.cz)
- Svěř se rodičům nebo jinému důvěryhodnému dospělému

Jak bezpečně nahlásit nebezpečné chování

- Důležité je udělat screenshot výhrůžek nebo nevhodného obsahu jako důkaz
- Situaci ohlas třídnímu učiteli nebo vedení školy, kteří jsou povinni ji řešit
- V závažných případech neváhej **kontaktovat policii na čísle 158**
- Zachovej klid a vyhýbej se přímé konfrontaci s agresorem
- Nikdy se nepokoušej řešit nebezpečnou situaci sám/sama

Jak pomoci kamarádovi v krizi

- Naslouchej a poskytni bezpečný prostor pro sdílení
- Vyjádři podporu a ujisti ho, že v tom není sám
- Doporuč vyhledání odborné pomoci (psycholog, krizové centrum)
- **Předej kontakt na Linku bezpečí (116 111)**
- Při domácím násilí **doporuč Centrum Locika**
- **Při ohrožení života volej 155 nebo 112**

Vyhrožování násilím, nebo jeho spáchání není řešením

- Každý problém má řešení, i když ho momentálně nevidíme
- Požádat o pomoc je projev síly, ne slabosti
- Násilí situaci nikdy nezlepší, pouze ji zhorší
- Existuje mnoho lidí a organizací připravených pomoci

Hrozby násilím nejsou vtip. Činy mohou mít vážné následky.

- Vyhrožování násilím, včetně výhrůžek na sociálních sítích, je trestným činem
- I mladší 15 let nesou odpovědnost
- Možné následky:
 - Umístění do výchovného zařízení
 - Dohled probačního úředníka
 - Povinná psychologická péče

Sdílejte kontakty na krizovou pomoc**Linka bezpečí**

- 116 111, linka je nonstop a zdarma
- pomoc@linkabezpeci.cz

Centrum LOCIKA (mail, chat)

- poradna@detstvibeznasili.cz
- Chat na www.detstvibeznasili.cz

Dětské krizové centrum

- 777 715 215, linka důvěry je nonstop
- problem@дитеkrize.cz

Modrá linka

- 608 902 410, linka je nonstop
- help@modralinka.cz

Linka pomoci

- 475 603 390, linka je nonstop